Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 92 (8332). | 12 май, 1984 йил ● | ШАНБА | ● Баҳоси 3 тийин.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

11 майда Тошкент область партия комитетининг пленуми бўлди. Пленумда «КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленумининг якунлари ҳамда область партия ташкилотининг Пленум қарорларидан ва КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ К. У. Черненконинг Пленумдаги нутқидан келиб чиқадиган вазифалари» тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари **М. М. Мусахонов** доклад қилди.

КПСС Марказий Комитетининг 1984 йил апрель Пленуми ва ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг биринчи сессияси мамлакатимиз ҳаётида, бутун халқимиз ҳаётида катта ижтимоий-сиёсий аҳамиятга эга бўлган воқеа бўлди, деди докладчи.

Совет кишилари партиямиз Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ К. У. Черненконинг СССР Олий Совети Президиумининг раиси қилиб сайланишини баланд руҳ билан кутиб олдилар ва тўла маъқулладилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган Пленуми республикамиз коммунистлари, барча меҳнаткашлари иродасини изҳор этиб, КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленуми қарорларини, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ К. У. Черненконинг Марказий Комитет Пленумидаги ва Москвадаги «Серп и Молот» металлургия заводи коллективи билан учрашувдаги нутқларида баён этилган программ қоидалар ва хулосаларни тўла маъқуллади.

Бу муҳим сиёсий ҳужжатларда партия, совет, хўжалик органлари, жамоат ташкилотлари ҳамда меҳнат коллективларининг партия XXVI съезди ҳамда КПСС Марказий Комитетининг ундан кейин бўлиб ўтган Пленумлари қарорларини амалга ошириш бўйича ташкилий, сиёсий, ғоявий-тарбиявий ва хўжалик фаолиятларининг кенг доирадаги муҳим вазифалари чуқур ва ҳар томонлама таҳлил қилинди.

КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленуми шуни алоҳида таъкидладики, мамлакатимиз беш йилликнинг жуда ҳам масъулиятли, якунловчи босқичига чиққан вақтда ҳар бир партия ташкилоти, ҳар бир коммунист, ҳар бир меҳнаткаш ишда самарадорликни янада ошириш, бўшашувчиликнинг у ёки бу кўринишларини бартараф этишни, давлат планининг бажарилиши учун муттасил қайғуришни ўзининг биринчи навбатдаги бурчи деб билмоғи керак. Буларнинг ҳаммаси меҳнаткашлар оммасининг ташаббускорлиги ва ижодкорлигини кенг авж олдиришни, уларнинг иқтисодий ва ижтимоий ҳаётнинг муҳим масалаларини ҳал қилишда фаол иштирок этишларини талаб этади.

Бунда социалистик демократияни, бутун жамиятнинг сиёсий системасини ва аввало халқ депутатлари Советларининг фаолиятини яхшилашда катта резервлар бор.

КПСС Марказий Комитетининг 1984 йил апрель Пленумининг «Халқ депутатлари Советларининг ишини янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори партия комитетлари зиммасига совет органларига раҳбарлик савиясини ошириш, улар фаолияти мазмунини чуқурлаштириш, усул ва услубларини такомиллаштириш, халқ депутатлари Советларининг СССР Конституциясида уларга берилган имкониятлар ва ваколатлардан самарали фойдаланишларини таъминлаш бўйича зарур чораларни кўриш вазифасини юклади.

Ҳозирги вақтда областимизда 17 шаҳар, 25 район, 119 қишлоқ ва 17 посёлка Советлари ишлаб турибди. Уларнинг составига 15 мингдан ортиқ депутат сайланган Корхоналар, ташкилотлар ва турар-жойларда деярли 1700 депутат группалари ва постлари ташкил этилган бўлиб, уларнинг составига 11 мингдан ортиқ халқ вакиллари бирлашган.

Область, шаҳар, район, посёлка ва қишлоқ Советлари ижроия комитетларида 1763 доимий комиссия мавжуд. Уларга 12840 депутат бирлашган. Советларнинг аксарият кўпчилиги социал-иқтисодий ва маданий қурилишнинг кенг ҳамда турли хил вазифаларини самарали ҳал қилмоқдалар, саноат, қишлоқ хўжалиги, халқ маорифини ривожлантириш, медицина, савдо, маиший хизмат кўрсатиш, область меҳнаткашларининг иш, турмуш ва дам олиш шароитларини яхшилаш билан боғлиқ бўлган бошқа масалаларнинг аҳволига катта эътибор бермоқдалар.

Масалан, халқ депутатлари Ангрен шаҳар Совети корхоналар ва ташкилотлар фаолияти устидан назорат қилиш бўйича ўз ҳуқуқларидан оқилона фойдаланмоқда, иқтисодий ва социал ривожлантириш планларини муваффақиятли амалга оширмоқда. Тошкентдаги Фрунзе район Советининг фаолияти ташкилий-оммавий ишларнинг юксак даражадалиги, хўжалик ва социал вазифаларни ишнинг кўзини билиб ҳал қилиши билан ажралиб туради. Май ва Назарбек қишлоқ, Чиғириқ ва Янги Ҳаёт посёлка Советлари ҳамда областдаги кўпгина бошқа халқ депутатлари Советлари ҳам ижодий ишламоқда.

Шу билан бирга КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленумида мутлақо тўғри таъкидлаб ўтилганидек, Советларнинг улкан имкониятлари ҳали ҳам етарли даражада ишга солинмаяпти. Ҳали ҳам уларнинг айримлари ишида ташаббускорлик етишмайди, меҳнаткашларнинг талаб ва эҳтиёжларини қондириш билан боғлиқ бўлган муҳим масалаларни ҳал қилишга лозим даражада манфаатдорлик билан муносабатда бўлмайди. Афсусланарлиси шундаки, кўпгина Советлар коллективлар томонидан давлат планларининг бажарилишини назорат қилиш, ижтимоий фаолиятнинг барча участкаларида интизомни ва уюшқоқликни мустаҳкамлаш, ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланиш, меҳнат унумдорлигини ошириш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, хўжалик ҳисобини жорий қилиш бўйича амалий тадбирлар кўрмайди. Советларнинг тўла ҳокимиятлилиги исрофгарчиликлар, хўжасизлик, талон-тарожлик, хомашё ва бошқа моддий ресурсларни тежаб сарфламаслик каби ҳолатларга қарши курашни кучайтиришда лозим даражада фойдаланилмайди.

Барча Советлар ҳам ўзларининг территорияларида жойлашган корхоналар ва ташкилотлар фаолиятига, улар қайси идорага қарашлилигидан қатъи назар, оқилона таъсир кўрсатмайдилар, уларнинг шаҳарлар, районлар ва посёлкаларнинг муҳим ҳаётий муаммоларини ҳал қилиш имкониятларидан тўлароқ фойдаланмайдилар.

Халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва сифатини ошириш Советлар ишининг муҳим участкаси, уларнинг бевосита вазифасидир. Лекин қатор халқ депутатлари шаҳар, район Советлари, уларнинг ижроия комитетлари бу муҳим масала билан конкрет шуғулланмаяптилар. Олмалиқ ва Янгийўл мебель фабрикалари, Тошкентдаги 2-пойабзал фабрикаси, Тошкент ўйинчоқлар фабрикаси, Чирчиқдаги «Ғунча» тикувчилик фабрикаси ва айрим бошқа корхоналарда товарлар сифатини яхшилаш билан боғлиқ бўлган масалалар ҳамон суст ҳал қилинмоқда, территорияларида ана шу корхоналар жойлашган халқ депутатлари Советлари эса ўзларига қонун томонидан берилган ҳуқуқлардан лозим даражада фойдаланиб, брак, талаб қилинмаётган маҳсулотлар ишлаб чиқаришганликлари учун шу корхоналар раҳбарларига лозим даражада талабчанлик қилмаяптилар.

Советлар ва уларнинг доимий комиссиялари ҳамон ҳар доим ҳам капитал қурилишидаги иш аҳволини қатъий назорат қилишмаяпти, уй-жойлар, социал-маиший ва маданий хизмат кўрсатувчи объектларни ишга тушириш муддатлари бузилаётганлиги билан муросасозлик қилмоқдалар. Шундай ҳоллар ҳам бўлмоқдаки, ижроия комитетлар объектларнинг сифатсиз қурилганлиги учун қатъий талаб қилиш ўрнига кўпдан кўп нуқсонлар билан чала қурилган уй-жойлар, мактаблар, касалхоналар, болалар боғчалари ва бошқа объектларни фойдаланишга қабул қилмоқдалар.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантириш, Озиқ-овқат программасини амалга ошириш вазифаларини ҳал қилишда халқ депутатлари Советларининг роли янада кенгроқ намоён бўлиши керак. Қишлоқда меҳнат ресурсларидан самарали фойдаланиш, район марказлари, колхозлар ва совхозлар аҳолисининг иш билан тўла таъминланишига эришиш масалалари Советлар, уларнинг ижроия комитетлари қатъий назоратлари остида бўлмоғи керак.

Советлар агросаноат бирлашмалари фаолиятига раҳбарликни яхшилашлари, уларнинг колхозлар ва совхозлар экономикасига чуқур кириб боришлари, ўзларига бўйсунган ташкилотлар фаолиятини аниқ мақсадларга йўналтиришлари, қишлоқ хўжалиги эҳтиёжларини яхши билишлари ва тўла қондиришларига эришмоқлари лозим.

Советлар шаҳарлар, район марказлари, аҳоли пунктларини ободонлаштириш масалалари билан янада чуқурроқ ва масъулиятни тўла ҳис қилиб, шуғулланишлари керак. Партия ва юқори совет органларига меҳнаткашлардан медицина хизмати савиясининг пастлиги, уй-жой — коммунал муассасалари, транспорт, алоқанинг қониқарсиз ишлаётганлиги ҳақида кўплаб ариза ва шикоятлар тушмоқда. Савдо ва аҳолига хизмат кўрсатувчи бошқа соҳалардаги жиддий камчиликлар меҳнаткашларнинг ҳақли норозиликларига сабаб бўлмоқда.

Бундай масалаларни Совет ва хўжалик органлари жойларнинг ўзида ҳал қилишлари лозим. Лекин ҳамма вақт ҳам шундай бўлмаяпти.

Советлар аҳоли ўртасида сиёсий-тарбиявий ва маданий-оммавий ишни такомиллаштириш масалаларини доим диққат марказида тутишлари, бу иш зўр активлик ва аниқ мақсадни кўзлаган ҳолда олиб борилиши ҳақида қайғуришлари керак. Маданий-оммавий муассасалар олдида муҳим вазифалар турибди. Биздаги кўпчилик маданият уйлари, клублар, кинотеатрлар, кутубхоналар, музейлар фаолиятидаги расмиятчилик, эскиликка қарши қатъий курашиш керак. Улар ҳақиқатан ҳам оммавий-сиёсий иш марказлари бўлиб қолишлари учун барча ишларни амалга ошириш лозим.

Сўнгги вақтларда Янгийўл шаҳар, Ленин, Коммунистик ва кўпгина бошқа районлар халқ депутатлари Советлари уюшқоқликни таъминлаш, социалистик турмуш тарзининг қонунлари ва қоидаларига қатъий амал қилиш билан боғлиқ бўлган масалаларни ҳал қилишга эътиборни анча кучайтирдилар, милиция, адлия бўлимлари, ўртоқлик судлари ва кўнгилли халқ дружиналари ишига раҳбарлик даражасини оширдилар, бу ижобий натижалар бермоқда.

Лекин ҳуқуқ-тартиботни ҳимоя қилувчи органларнинг қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш бўйича фаолиятлари ҳамма жойда ҳам шу куннинг талабларига жавоб бермаяпти. Сессиялар ва ижроия комитетлар мажлисларида жамоат тартибини мустаҳкамлаш ва ҳуқуқ-тартиботни бузиш ҳолларига қарши кураш чоралари ҳақидаги масалалар камдан кам муҳокама қилинмоқда.

Бунинг оқибатида айрим шаҳарлар ва районларда жиноятчилик даражаси юқорилигича қолмоқда. Олибсотарлик, порахўрлик, безорилик ва совет кишиларининг ҳаёти, турмуши ҳамда меҳнатини захарловчи бошқа салбий воқеаларнинг содир бўлиш ҳолларини бартараф этишда сезиларли силжиш бўлмаяпти.

Буларнинг ҳаммаси халқ депутатлари Советлари зиммасига ўзининг бой имкониятлари ва ҳуқуқлари билан улардан амалда фойдаланиш ўртасидаги катта узилишни бартараф этиш, иш мазмуни ва услуби Советларнинг Конституцияда мустаҳкамланган тўла ҳокимиятлилигининг тўла даражада ифода этишига эришишлари, қонунчилик, бошқарув ва назоратнинг ленинча ягона принципины таъминлаш вазифасини юклайди.

Советларнинг ҳақиқий халқ ҳокимияти органи сифатидаги мазмунини ифода этувчи муҳим формаси сессиялардир. Сўнгги вақтларда сессияларнинг хўжалик, иқтисодий, социал ва бошқа муҳим масалаларни ҳал қилишдаги роли анча ошди. Айни вақтда сессиялар ишида, ижроия комитетлар мажлисларида ҳали ҳам кўпгина камчиликлар бор. Муҳим масалалар депутатлар муҳокамасига камдан кам ҳавола этилади, докладлар ва нутқларда кўпинча танқид ва ўз-ўзини танқид етишмайди, қабул қилинаётган қарорлар умумий характерда бўлади. Маълум участка, у савдо, транспорт, қурилиш, саноат, коммунал хўжалиги ёки соғлиқни сақлаш, жамоат тартибини муҳофаза қилиш ёки маданият муассасалари бўлишидан қатъи назар, ишига жавоб берувчи бўлимлар ва бошқармалар, корхоналар ва ташкилотлар раҳбарларининг ҳисоботлари сессияларда муҳокама қилиш ҳамма жойда ҳам қоидага айланмаган.

Ҳамма жойда доимий комиссиялар, депутат группалари ва постлари ишига эътиборни кучайтириш, уларнинг ишига кўпроқ ёрдам кўрсатиш, бундай комиссиялар, депутат группалари ва постлари фаолиятлари ҳақида ҳисоботларни мунтазам тинглаб туриш керак.

Сайловчиларнинг наказлари ҳамма вақт советларнинг диққат-эътибори марказида турмоғи керак. Чунки бу наказларда халқ оммасининг социалистик экономика резервларидан оқилона фойдаланиш, областимизнинг кўп тармоқли халқ хўжалиги барча участкаларидаги аҳволни янада яхшилаш ҳақидаги ғамхўрликлари ифода этилади.

Область, шаҳар, район, посёлка ва қишлоқ Советларининг ҳозирги состави сайланган вақтда областимиз меҳнаткашларидан хўжалик ва ижтимоий фаолиятнинг барча соҳаларида ишни яхшилаш билан боғлиқ бўлган 6 мингдан ортиқ таклиф, мулоҳаза ва илтимослар тушди. Кўпчилик Советлар наказларнинг бажарилишини эътибор билан назорат қилмоқдалар, бу масалаларни сессияларда, ижроия комитетлар мажлисларида муттасил кўриб чиқишяпти, меҳнаткашларни белгиланган чоралардан хабардор этмоқдалар. Ҳамма жойда шундай бўлиши керак.

Депутат сўровлари наказларни бажариш, белгиланган планларни ва қабул қилинган қарорларни амалга ошириш устидан назоратнинг таъсирчан формаси ҳисобланади. Лекин ундан жуда қониқарсиз фойдаланилмоқда. Масалан, 1983 йилда Тошкент район, Чиноз шаҳар, Тоштўғон ва Облиқ қишлоқ Советлари депутатлари сўров ҳуқуқидан фойдаланмаганлар. Ўтган йили бўлиб ўтган Тошкент шаҳрининг 10 район Советлари сессияларида фақатгина 23 та сўров кўриб чиқилган. Ваҳоланки, шу вақт ичида шаҳар ва район ижроия комитетларига граждандардан социал таъминот, квартира ремонти, сув таъминотини яхшилаш, ободонлаштириш, савдодаги, маиший хизмат соҳасидаги суиистеъмоллар ва кўпгина бошқа нуқсонлар ҳақида кўпдан-кўп аризалар ва оғзаки мурожаатлар тушди.

Меҳнаткашларни қабул қилишни уюштириш, хатлар ва шикоятларни кўриб чиқиш бўйича ишни анча яхшилаш лозим.

1983 йилда область халқ депутатлари Советларига 10 мингдан ортиқ киши шикоятлар ва илтимослар билан мурожаат қилди. Бу аризаларнинг аксарият кўпчилиги кўриб чиқилди ва ўз вақтида ҳал қилинди. Айни вақтда юқори партия органлари ва газеталар редакцияларига меҳнаткашлар томонидан тушаётган шикоятлар ва хатларнинг ҳали ҳам жуда кўплиги шундан далолат берадики, аксарият совет органлари жойларда меҳнаткашларнинг эҳтиёжларига тўғри муносабатда бўлмаяптилар, қўйилган масалаларни тўла ва аниқ ҳал қилишмаяпти.

Бу шаҳар ва район партия комитетлари, область ва Тошкент шаҳар Советлари ижроия комитетлари зиммасига шаҳар ва район ижроия комитетлари аппаратлари ходимлари, бўлимлар ва бошқармалар раҳбарларига нисбатан улар адресига тушаётган таклифлар ва илтимосларни оператив ва чуқур кўриб чиқиш масаласига талабчанликни кучайтиришлари, меҳнаткашларнинг аризалари ва хатлари билан ишлашда бефарқлик, сансалорлик ва расмиятчиликка йўл қўяётганлардан қаттиқ ва принципиал талаб қилишлари керак.

Советлар ишининг аҳволи ва савияси учун депутат коммунистлардан талаб кучлироқ бўлиши керак. Область халқ депутатлари Советлари составида 6558 нафар партия аъзоси ва аъзоликка кандидат бор. 15 мингдан ортиқ коммунист область, шаҳар ва район муассасаларида ишламоқда. Улар ўз вазифаларига нисбатан масъулиятни ҳис қилиб муносабатда бўлиш намуналарини кўрсатишлари, Совет ва хўжалик органларининг барча бўғинларида мустаҳкам давлат ва ижрочилик интизоми, қонунчиликка мутлақ амал қилиниши, партия ва ҳукумат қарорларининг қатъий бажарилиши учун изчил ва принципиал кураш олиб боришлари керак. Бунда Совет органлари аппаратларининг партия ташкилотлари муҳим роль ўйнайди.

Шаҳар ва район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари Советлардаги коммунистлар иши устидан назоратни кучайтиришлари, уларнинг халқ ҳокимияти органларидаги жамоат фаолияти, депутатлик вазифаларининг бажарилиши ҳақидаги ҳисоботлари ва ахборотларини муттасил тинглаб туришлари керак.

Депутатларнинг, айниқса, ишчилар ва оддий колхозчилар сафидан чиққан депутатларнинг фаоллигини ошириш ҳақида алоҳида ғамхўрлик қилиш лозим, уларнинг ҳар бири ўз ҳуқуқларидан халқ манфаатлари йўлида чуқур ва оқилона фойдаланишни билиши, ўзларининг ижтимоий бурчларига сидқидилдан муносабатда бўлишига эришиш зарур.

Областимизнинг аксарият кўпчилик халқ вакиллари ўзларига билдирилган ишончни шараф билан оқламоқдалар, ишга ижодий ва ташаббускорлик билан муносабатда бўлиш намуналарини намойиш этмоқдалар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ И. Б. Усмонхўжаев Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган Пленумидаги докладида тўққизинчи ва ўнинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг йиғувчи-слесари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. Манноповнинг актив ишлаб чиқариш ва ижтимоий фаолиятига юксак баҳо берди. Н. Маннопов бошқа илғорлар қаторида беш йилликда ўн йиллик нормани бажариш ташаббуси билан чиққан. Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари, Бекобод районидаги Ленин номли колхоз бригадирлари халқ депутатлари область Советининг депутати А. Рўзиматова, Бекобод район Советининг депутати А. Усмоновларнинг «Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллигига — 60 центнердан пахта ҳосили етиштирайлик» шиори остида бошлаган ташаббуслари областимизда кенг оммалашди.

Партия комитетлари, область ижроия комитети, шаҳар ва район ижроия комитетлари депутатларнинг меҳнат фаолияти ҳақида доим қизиқиб туришлари, уларни хўжалик ва социал-маданий вазифаларни ҳал қилишга, сессиялар ва ижроия комитетлар мажлисларида кўриладиган масалаларни тайёрлашга актив жалб қилишлари, уларнинг ўқувини мунтазам ўтказиб туришлари, иш тажрибасини ўртоқлашишда ёрдам беришлари керак.

КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленуми партия комитетларидан Советларнинг фаолиятига ижобий таъсир кўрсатадиган барча усуллардан фойдаланишни, Совет органлари кадрлари билан ишлашга алоҳида эътибор беришни талаб этди.

Областимизда Совет органлари кадрларининг сифат составини яхшилаш бўйича кўпгина ишлар қилинди. Ҳозирги вақтда шаҳар ва район ижроия комитетлари, қишлоқ ва посёлка Советлари ижроия комитетларининг 258 раислари ва раис ўринбосарларидан 218 нафари ёки 85 проценти олий маълумотлидир, 55 проценти халқ хўжалиги мутахассислари ҳисобланади, 10 процентдан ортиғи партиявий-сиёсий таълим олган.

(Давоми 2-бетда).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ўзининг навбатдаги мажлисида КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси К. У. Черненконинг ПБИП Марказий Комитети биринчи секретари, ПХР Министрлар Советининг Раиси В. Ярузельский билан Москвада ўтказган музокаралари якунларини кўриб чиқди. Совет Иттифоқи билан Польша Халқ Республикаси ўртасидаги ҳамкорликнинг ҳамма соҳаларини муттасил чуқурлаштириш ва кенгайтириш учун бу музокараларнинг жуда муҳим аҳамияти таъкидланди. В. Ярузельскийнинг визити давомида имзоланган ҳужжатлар мамлакатларимиз ўртасидаги қардошларча муносабатларни мустаҳкамлайди ҳамда бу муносабатларни ривожлантириш ва такомиллаштиришда катта қадам бўлади.

Совет Иттифоқи ва Польша раҳбарларининг музокаралари халқаро вазиятнинг барча актуал проблемалари хусусидаги фикрларнинг бирлиги билан характерланади. Совет Иттифоқи ва Польша Варшава шартномасида қатнашувчи бошқа давлатлар билан биргаликда социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг хавфсизлигини таъминлаш ва уларнинг революцион ғалабаларини ҳимоя қилишга, инсониятни ядровий фалоқат хавфидан халос этишга қаратилган қатъий ва амалий йўлни бундан буён ҳам ўтказаберадилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси Совет—Польша музокараларининг якунларини, ўртоқ К. У. Черненконинг бундан буён ҳам КПСС Польшадаги танглик оқибатларини тугатишда, ўз мамлакатида социализмни мустаҳкамлаш учун курашда Польша Бирлашган ишчи партиясини, ПХР меҳнаткашларини аввалгидек ҳар томонлама қўллаб-қувватлай беришга, тинчликни сақлаб қолиш ва халқаро ҳамкорликни ривожлантириш ишида қардош социалистик давлатларнинг бирлигини кучайтира беришга тайёр, деб билдирган фикрини тўла-тўкис маъқуллади.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлисида бу йилги ҳосилни ўриб-йиғиб олишни, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва ем-хашак тайёрлашни, шунингдек 1984/85 йилги даврда чорва қишловини муваффақиятли ўтказишни таъминлаш юзасидан СССР Министрлар Совети ишлаб чиққан қўшимча тадбирлар қўллаб-қувватланди. Техника ва транспорт воситалари ремонтини жадаллаштириш, ўрим агрегатларини малакали механизатор кадрлар билан мустаҳкамлаш, омборлар, чорвачилик бинолари ва ем-хашак цехлари қуриш, қишлоқ хўжалигидаги меҳнатнинг ташкил этилишини яхшилаш юзасидан тегишли партия, совет ва хўжалик органларига, колхоз ва совхозларга конкрет топшириқлар белгилаб берилди.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси нефть ва нефть маҳсулотлари ресурсларини кўпайтириш, улардан халқ хўжалигида тежаб-терғаб, оқилона фойдаланиш билан боғлиқ бўлган бир қанча янги тадбирларни белгилади. Бу қимматбаҳо энергетика хом ашёсидан тежаб ва комплекс равишда фойдаланиш проблемаси жуда муҳим умумдавлат, умумпартиявий аҳамиятга эга эканлиги ва барча партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг доимо диққат марказида бўлиши кераклиги таъкидланди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлисида маҳсулотни стандартлаш ва унинг сифати юзасидан белгиланган қоидаларга қатъий риоя этилиши учун масъулиятни ошириш тўғрисидаги, Украина ССР ерларини мелиорациялашни янада ривожлантириш ҳақидаги масалалар, шунингдек Коммунистик партия билан Совет давлати иқтисодий ва социал сиёсатининг бошқа баъзи масалалари кўриб чиқилди.

К. У. ЧЕРНЕНКО ИСПАНИЯ ДАВЛАТИ БОШЛИҒИ БИЛАН УЧРАШДИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. У. Черненко 10 май куни Кремлда расмий визит билан Совет Иттифоқига келган Испания қироли Хуан Карлос I билан учрашди.

Учрашувда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихонов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов ва Испания Ташқи ишлар министри Ф. Моран иштирок этдилар.

Учрашув вақтида халқаро вазиятни ривожлантиришнинг муҳим йўналишлари ҳамда иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларнинг истиқболлари юзасидан фойдали ва конструктив фикрлашиб олинди.

К. У. Черненко испаниялик меҳмонни табриклаб, совет кишилари испан халқига, унинг урф-одатлари ва анъаналарига ҳурмат билан қарашларини таъкидлади. Шу жиҳатдан у иккала мамлакат ўртасида суверенитетни ўзаро ҳурмат қилишга ва бир-бирларининг ички ишларига аралашмасликка асосланган яхши муносабатларни ривожлантириш учун Испания давлати бошлиғининг СССРга қилган биринчи визитининг аҳамиятини қайд этиб ўтди.

Ҳар иккала томон Совет Иттифоқи билан Испания ўртасида ўзаро манфаатли ҳамкорликни чуқурлаштириш учун имкониятлар мавжудлигини таъкидлади.

Совет томони ҳозирги халқаро аҳволга ва унинг ғоят кескинлашиб кетганлиги сабабларига баҳо бериш чоғида тинчлик ва турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш ишини изчиллик билан қаттиқ туриб ҳимоя қилиб келаётган Совет Иттифоқининг ўзгармас ташқи сиёсати тўғрисидаги фикрни алоҳида таъкидлаб ўтди. СССР ана шу сиёсатга асосланиб ишончни тиклашга, барча давлатлар ва халқларнинг бехатарлигини ошириш, уруш хавфини камайтиришга қаратилган катта-катта ташаббуслар билан майдонга чиққанлиги таъкидлаб ўтилди.

Суҳбат чоғида Совет Иттифоқи билан Испания халқаро кескинликни юмшатишдан, совет ҳамда испан халқларининг турмуши ва меҳнати учун тинч ташқи шароитларнинг таъминланишидан манфаатдор эканликлари изҳор этилди.

Ҳайрихоҳлик руҳида ўтган суҳбатда КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров, СССРнинг Испаниядаги элчиси Ю. В. Дубинин ва Испаниянинг СССРдаги элчиси Х. Л. Ксифра ҳозир бўлдилар.

(ТАСС).

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

СССР Олий Совети Президиуми 10 май куни Катта Кремль саройида Испания қироли Хуан Карлос I ва қиролича София шарафига зиёфат берди.

Зиёфатда меҳмонларнинг сафарида ҳамроҳ бўлиб келган расмий кишилар улар билан бирга бўлдилар.

Совет томонидан зиёфатда К. У. Черненко рафиқаси билан, Н. А. Тихонов, А. А. Громико, В. И. Воротников, В. В. Кузнецов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, СССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети раисларининг ўринбосарлари, СССР министрлари, СССР Давлат Комитетларининг раислари, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. У. Черненко зиёфатда нутқ сўзлади.

Ўртоқ К. У. ЧЕРНЕНКО нутқи

Хазрат олийлари!

Ҳурматли хонимлар ва жаноблар!

Ўртоқлар!

Испаниядан келган ҳурматли меҳмонларимиз — қирол Хуан Карлос I ва қиролича Софияга — СССР Олий Совети Президиуми номидан Москвага хуш келибсизлар! — деб айтмоқчиман.

Совет Иттифоқи билан Испания ўртасидаги, агар ўтмишга назар ташланадиган бўлса, Россия билан Испания ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг ҳамма йиллари мобайнида Испания давлатининг бошлиғи мамлакатимизга биринчи бор келди. Бугунги учрашувни биз мамлакатларимиз халқлари эзгу туйғуларининг, улар бир-бирларига ўзаро ҳурмат ва ҳайрихоҳлик билан қараётганликларининг юксак ифодаси деб биламиз.

Бу — анъанавий туйғулардир. Пушкин ва Лермонтов, Глинка ва Римский-Корсаков, рус санъатининг бошқа кўпгина даҳолари асарларида испанча оҳанглар тез-тез учраб туради. Миллион-миллион совет кишилари Сервантес ва Лопе де Вега, Веласкес ва Гойянинг, жаҳон маданиятига сўнмас ҳисса қўшган бошқа улуғ испанларнинг ажойиб асарларига офарин айтмоқдалар. Шу кунларда ҳам мамлакатимизда Испаниянинг турмушига зўр қизиқиш билан қаралмоқда. Испанияда ҳам халқимизнинг маданий обидаларига, Советлар мамлакатининг ҳозирги турмушига астойдил қизиқаётганликларини биламиз.

Мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатлар тарихида мураккаб, қийин даврлар ҳам бўлганини ҳаммамиз биламиз. Аммо порлоқ, ёрқин саҳифалар ҳам бўлган. Айни шу саҳифалар, одатда, халқларнинг хотирасида энг чуқур из қолдиришидан бахтиёрмиз.

1977 йилда дипломатия муносабатлари ўрнатилганидан кейин Совет—Испания алоқалари ва мулоқотлари анчагина олға силжиди. Сизнинг Совет Иттифоқига визитингиз бунинг яхши тасдиғидир. Биз муносабатларни савдо-сотиқдан, маданият соҳасидаги ҳамкорликдан бошлаган бўлсак, энди сиёсий учрашувлар ва маслаҳатлашувлар, парламентлар ва жамоат ташкилотларн ўртасидаги мулоқотлар уларнинг ёнига қўшилди. Амалий ҳамкорлик соҳаси анча кенгайди. Бу ҳамкорлик денгизда кемалар қатновини ва авиация алоқасини, илмий-техникавий ҳамкорликни ва соғлиқни сақлашни, саноат ва қишлоқ хўжалигининг илғор тармоқларини ўз ичига олади.

Мамлакатларимиз Европанинг турли томонларида жойлашган. Улар ҳар хил ижтимоий-сиёсий системаларга мансубдирлар. Аммо бу нарса суверенитетни ўзаро ҳурмат қилиш ва бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик негизида ўзаро манфаатли ҳамкорлик қилиш учун халақит бермаслигини кўриб турибмиз.

Биз мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларни салмоқли ва соғлом асосда ривожлантиришга тайёрмиз. Халқаро вазиятдаги ўзгаришлар бу муносабатларга қанчалик камроқ таъсир қилса, улар иккала мамлакат халқларининг манфаатларига шу қадар кўпроқ мос келишига, шу тариқа ўзаро муносабатларимиз Европадаги ва бошқа қитъалардаги хавфсизликни мустаҳкамлашга тобора яхшироқ таъсир ўтказаверишига бизнинг ишончимиз комил.

Уруш хавфини камайтириш борасидаги куч-ғайратлар ҳозир ҳар қачонгидан ҳам зарур. Ҳозирги халқаро вазият кескингина бўлиб қолмай, анча хатарли ҳамдир. Афсуски, дунёда ўз манфаатларини қуролланиш пойгаси билан боғлаган, таркиб топган ҳарбий-стратегик мувозанатни қўпоришга ошкора зўр бераётган кучлар бор. Ғарбий Европанинг айрим мамлакатларида бизнинг мамлакатимизни ва унинг иттифоқчиларини нишонга олиб турган биринчи зарба урувчи ядро қуролининг жойлаштирилиши — тинчлик иши учун хатарли бўлган шу сиёсатнинг кўринишларидан биридир.

Совет Иттифоқи билан Испаниянинг халқаро проблемалар хусусидаги фикрлари кўп жиҳатдан турличадир. Аммо Совет Иттифоқи каби Испания ҳам мустаҳкам тинчликдан манфаатдор, деб ўйлаймиз. Аслида, Сизнинг нутқларингиз ҳам, Испания ҳукуматининг баёнотлари ҳам, жамоат доираларининг фикр-мулоҳазалари ҳам шундан далолат беради.

(Давоми 2-бетда).

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

(Боши 1-бетда)

Бизнинг давлатимиз ўз ҳаётининг дастлабки кунларидан бошлабоқ тинчлик сиёсатига содиқ бўлиб келди, бундан буён ҳам шу сиёсатга содиқ бўлаверади. XXI аср арафасида инсоният олдида турган тобора мураккаб муаммоларни мустаҳкам тинчлик шароитидагина ҳал этиш мумкинлигига аминмиз. Ерда, космосда ёки дунё океанини ўзлаштиришда тинч ҳамкорлик қилишгина инсоннинг битмас-туганмас ижодий имкониятларини тўла-тўкис рўёбга чиқаришга шароит яратади.

Совет Иттифоқи барча мамлакатларни амалда муҳолифликдан кескинликни юмшатиш ва ҳамкорлик сари бурилишга кўмаклашишга чақиради. Биз тенглик ва баббаравар хавфсизлик принципига қатъий риоя қилиш негизида қурол-яроғларни, аввало ядро қуролларини тубдан қисқартириш тарафдоримиз, давлатлар ўртасида ишонч иқлимини вужудга келтириш тарафдоримиз.

Мана шу ишда бизнинг мамлакатимиз кескинликни реал равишда камайтиришга, уруш хавфини тугатишга кўмаклашишни хоҳловчи барча мамлакатлар билан ҳамкорлик қилишга тайёр. Бугунги Испаниянинг мана шу ғайрат-ҳаракатларда актив қатнашишини кўриш орзусидамиз.

Ядровий давлатлар бир-бири билан муносабатларнинг тинчлик нормаларига риоя этишлари, улар биринчи бўлиб ядро қуролини ишлатмаслик мажбуриятини қабул қилишлари, вужудга келтирилаётган ядросиз зоналарни ҳурмат қилишлари Ер юзида тинчликни мустаҳкамлашнинг жуда муҳим элементи бўлишига ғоят ишончимиз комилдир.

Бизнинг назаримизда Испания ўз территориясига ядро қуролини киритиш ниятида эмас. Шу муносабат билан Совет Иттифоқи мана шундай қуролни ишлаб чиқаришдан ва четдан олишдан воз кечадиган ва ўз территориясида шундай қуролга эга бўлмаган давлатларга қарши ядро қуролини ишлатмайди, деб расмий равишда тантанали баёнот берганлигини эслатиб ўтмоқчиман.

Яқинда Испания пойтахти ва қолаверса бутун мамлакат тарихига унутилмас саҳифа битилди. Кўп йиллар мобайнида биринчи марта Мадридда катта халқаро анжуман — умумевропа кенгашида қатнашган 35 давлатнинг учрашуви ўтказилди. Мураккаб халқаро вазиятга қарамай ушбу учрашув муваффақиятли тугади. Бу самарали натижага Испания ҳам ўз ҳиссасини қўшди.

Назаримизда иккала мамлакатимиз халқаро ҳуқуқ нормаларига, БМТ уставининг асосий принципларига қатъий риоя этилиши, ҳар бир халққа ўз тақдирини ўзи белгилаш имконияти берилиши тарафдоридир. Испания халқаро майдонда ижобий роль ўйнаш, дунёнинг турли районларидаги кескинлик манбаларини тугатишга ёрдам бериш ниятини билдирмоқда. Буни фақат табриклаш мумкин. Марказий Америка ва Яқин Шарқ сингари районлардаги аҳволни тинч бартараф этиш, суверен давлатларнинг ички ишларига ташқаридан аралашувни тўхтатиш нақадар ўткир ва зарур вазифалар эканлиги маълум.

Хуллас, биз Испания билан турли соҳалардаги яхши, ўзаро манфаатли муносабатларни янада ривожлантиришга ҳам, шунингдек, халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлиги манфаатларини кўзлаб халқаро майдонда у билан ҳамкорлик қилишга ҳам тайёрмиз.

Сиз Совет Иттифоқи бўйлаб қиладиган сафарингизда бунёдкорлик режаларимизнинг миқёсларини ҳам, шу режаларни амалга ошириш соҳасида халқ қилаётган ижодий меҳнатнинг кўламини ҳам ҳис эта оласиз, деб умид қиламиз. Аммо энг муҳими Сиз совет кишиларининг тинчликка, бошқа халқлар билан, шу жумладан испан халқи билан дўстликка астойдил интилаётганликларини ҳис этишингизга аминман.

Бизнинг давримизда испан халқининг атоқли фарзанди, рассом Пабло Пикассо яратган «тинчлик кабутари» барча қитъалардаги холис ният кишиларнинг тинчлик учун кураш рамзи бўлиб қолди. Мана шу рамзий асар замиридаги олижаноб ғоя тантана қилаверсин. Ер юзидаги барча кишилар тинч келажакдан кўнгли тўқ бўлиб яшаш имкониятини олаверсин.

Сизнинг Совет Иттифоқига қилган визитингиз Совет — Испания муносабатларини янада кенгайтиришга, мамлакатларимизнинг халқлари ўртасида дўстлик ва ҳамжиҳатликни ривожлантиришга кўмаклашади, деб ишонч билдиришга рухсат этгайсиз.

Қирол Хуан Карлос ва қиролича София ҳазрати олийларининг сиҳат-саломатликлари учун!

Испаниялик барча меҳмонларнинг сиҳат-саломатликлари учун!

Испания халқининг омон-эсонлиги учун!

Европада ва бутун дунёда тинчлик учун!

* * *

Хуан Карлос I жавоб нутқи сўзлади.

ХУАН КАРЛОС I нутқи

Президент жаноблари!

Самимий кутиб олганлигингиз учун қиролича номидан ва шахсан ўз номимдан ташаккур билдириб, бизни ҳамма жойда совет халқи ва ҳукумати ғоят меҳмоннавозлик билан кутиб олаётган шу улуғ мамлакатда биз мамнун бўлаётганлигимизни изҳор этаман.

Бу визит халқаро вазият кескинлашиб кетган бир пайтда ўтмоқда. Бу кескинлик ядро қуроли ва бошқа турдаги қурол-яроғларни қисқартириш ҳамда улар устидан контроллик қилиш тўғрисидаги музокаралар тўхтатилгандан кейин истиқболли бўлмаган урушдан олдинги муҳитдек бутун дунёда сезилиб турибди. Ёшлар уруш хавфи ва иқтисодий кризис асосий омил сифатида барча мамлакатларга бирон бир тарзда таъсир ўтказаётган ва умидсизлик муҳитини вужудга келтираётган бир шароитда истиқбол учун курашмоқдалар.

Испания давлатининг бошлиғи шу мамлакатга биринчи марта келганлиги мазкур визитнинг асосий хусусияти деса бўлади. Шунинг билан бирга бу мамлакат билан аввало маданий ва маънавий турмуш соҳасида талайгина алоқалар мавжуд.

Мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатлар XVII аср охирларида бошланган эди. Шундай бўлишига қарамай бир-биримизни етарлича билмаслигимиз ва тарихий характердаги ноқулай ҳоллар ҳамжиҳатликни ривожлантиришни қийинлаштирди.

Бугунги кунда биз комил ишонч билан айта оламизки, бу ҳоллар йўқолди ва дипломатия муносабатлари тўла-тўкис қайта тикланган 1977 йилдан бошлаб биз ҳамжиҳатликда ва мамлакатларимиз ўртасидаги мавжуд хилма-хил муносабатларни бойитишда силжишга кўмаклашадиган тўғри йўлдан бормоқдамиз.

Муносабатлар қайта тикланган пайтдан буён халқларимиз билан давлат арбобларимиз ўртасидаги алоқалар босқичма-босқич ривожлана бориб, савдо-сотиқ ҳажми ҳам гарчи секинлик билан бўлсада кўпаймоқда. Шу муносабатларнинг мароми бир мунча интенсив ва мазмуни кўп қиррали бўлиб қолиши учун биз ҳар иккала томондан куч-ғайратларимизни икки карра оширишимиз лозим, чунки буларнинг ҳаммаси бизнинг ўзаро манфаатларимизга мос бўлиб тушади.

Биз турли ижтимоий-иқтисодий системалардаги мамлакатлар ўртасида ўзаро манфаатли тинч-тотув яшаш, ҳалол ҳамкорликка, ишончга ва ўзаро ҳурматга асосланган ҳамда иккала томон манфаатини кўзлаб, халқаро тартибни кучайтиришга қаратилган тинч-тотув яшаш мумкинлигига ишонибгина қолмай, шу билан бирга унинг зарурлигига ҳам ишонамиз.

Менинг мамлакатим ана шу ишонч билан (бу ишонч Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган халқаро конференцияда тўла даражада намойиш этилди) кескинликни юмшатишни ривожлантиришга ўз ҳиссасини қўшди ва бундан буён ҳам шундай руҳда ҳаракат қилаверади, чунки Испания ташқи сиёсатининг энг мустаҳкам мақсадларидан бири барча халқлар билан самарали мулоқотни қўллаб-қувватлашга асосланади.

Испания ҳам Лотин Америкаси мамлакатлари билан жуда қадимдан чуқур, самимий алоқа боғлаб келаётган мамлакатдир. 20 дан кўпроқ мамлакат бизнинг тилимизда сўзлашади. Испания тарих бизни қардошлик ришталари билан боғлаган бир группа мамлакатлар билан иттифоқда ана шу қитъанинг баъзи районларида тинчликни, ҳамжиҳатлик ва мулоқотни таъминлаш учун куч-ғайрат сарфлаётганлиги маълум.

Барча мамлакатлар холис ният билан иш кўрганлари тақдирда ана шу куч-ғайратлар хатарли вазиятларни бартараф этишда ёрдам беришига ишонамиз. Бундай вазиятларни ҳарбий тўнтариш билан ҳам, террорчилик ҳуружи билан ҳам, ташқаридан қилинадиган интервенция билан ҳам ҳал этиб бўлмайди.

Биз дунёнинг мана шу ва бошқа районлари уларнинг чин манфаатларига ёт бўлган можароларнинг, халқлар тинчлиги, тараққиёти ва хавфсизлиги ишига қўшадиган ҳиссаси ниҳоятда оз ва ҳатто мутлақо ҳисса қўшмайдиган можароларнинг қурбони бўлишидан қутулишини истаймиз.

Иккинчи томондан, бизнинг территориямизда саккиз аср мобайнида араблар ва испанларга хос хусусиятларнинг бир-бирига қўшилиб кетганлиги ва барча маълум цивилизацияларнинг энг қудратлисидан бирини бошлаб берганлиги Яқин Шарқда фаластин халқининг адолатли орзу-умидлари билан доимий бирдамлигимизнинг ва шу районадаги барча давлатларнинг бехатар чегаралар доирасида тинч яшашга бўлган ҳуқуқи эътироф этилишини қўллаб-қувватлашимизнинг сабабидир.

Айниқса ҳаммамиз учун муштарак бўлган Европа қитъасида халқаро кескинлик кўринишлари мени таклифингизни яна ҳам зўр манфаатдорлик билан қабул қилишга ундади, чунки ҳозирги пайтда ҳар қандай давлат халқаро вазиятни яхшилашга қаратилган куч-ғайратларни аямаслиги керак.

Ҳозирги вақтда бутун дунё халқлари ўз раҳбарларидан оғир иқтисодий кризисни бартараф этишни ва ҳозирги ҳарбий тўқнашувлар ҳавфи абадий унутиладиган янги давр сари йўлда конкрет қадамлар қўйишни талаб қилмоқдалар.

Ташқи агрессияни даф этиш учун совет халқи каби кўп қурбонлар берган халқлар ва демократияни курашиб қўлга киритиш учун испан халқи каби кўп нарсадан маҳрум бўлган халқлар бу дунёда бунёдкорлик учун узоқ истиқболга эгадирлар. Бу халқлар шу дунёни озодлик ва тотувлик, инсон ҳуқуқларига нисбатан, сиёсий ва социал демократияга нисбатан ҳурмат байроғи билан нурафшон бўлганлигини кўришни истайдилар.

Президент жаноблари!

Биз сизларнинг шаҳарларингизни бориб кўрмоқчимиз, кишиларингиз билан муомалада бўламиз, пировард натижада шу улуғ мамлакатнинг бойлиги ва хилма-хил жиҳатлари билан мумкин қадар яқинроқ танишишни истаймиз.

Президент жаноблари, Совет Иттифоқи бўйлаб сафаримиз бошланадиган бир пайтда шахсан Сизга ва рафиқангизга омон-эсонлик тилаб билдирган энг яхши истакларим билан бирга шонли совет халқининг тараққиёти ва равнақ топиши учун, шунингдек, мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларнинг ривожланиши учун шу қадаҳни кўтармоқчиман.

* * *

К. У. Черненко билан Хуан Карлос I нинг нутқлари қарсаклар билан кутиб олинди.

Зиёфат дўстона вазиятда ўтди.

(ТАСС).

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

(Боши 1-бетда)

Лекин ҳали ҳам ижроия комитетлар ва уларга қарашли органларнинг ҳамма раҳбарлари юксак масъулият ва лозим даражада қатъийлик билан ишламаяптилар. Биз уларнинг айримларини камчиликларга йўл қўйганлиги, топширган участкага раҳбарликни уддалай олмаганлиги учун ишдан озод этишга мажбур бўлдик.

Айрим Совет ходимлари томонидан хизмат лавозимини суиистеъмол қилиш, одобсизлик қилиш ҳоллари ҳам учрамоқда. Шу сабаб билан фақатгина сўнгги уч йилда Калинин ва Октябрь район ижроия комитетларининг раислари Э. Раҳимов ва М. Аъзамовлар, шаҳар ва район ижроия комитетлари раисларининг қатор ўринбосарлари ҳамда халқ депутатлари қишлоқ Советлари ижроия комитетларининг раислари ишдан олинди ва партиявий жавобгарликка тортилди.

Биз ўзининг бевосита вазифаларига ношуд муносабатда бўлаётган, манманлик, кибру-ҳавоийлик ва мақтанчоқлик ҳолларига йўл қўяётган, ўзи раҳбарлик қилаётган органнинг обрўси ҳақида қайғурмайдиган, давлат интизоми ва партия этикасини бузаётган ходимлардан бундан буён ҳам кескин халос бўлаверамиз.

КПСС Марказий Комитетининг кўрсатмасига қатъий амал қилиб, бундан буён ҳам ходимларнинг ғоявий-сиёсий, ахлоқий ва ишчанлик сифатларини текширишга юксак талаб ўлчовлари билан муносабатда бўлиш, ўзлари шуғулланишлари лозим бўлган масалаларни ҳал қилишни партия органлари зиммасига юклашга уринаётганларни қатъий йўлга солиб қўйиш керак. Ҳозирги вақтда халқ депутатлари Советларининг эътиборини кучайтириш лозим бўлган энг муҳим вазифалардан бири, — деди ўртоқ М. Мусахонов, — умумий таълим бериш ва тарбия-ислоҳини амалга оширишдир.

Ислоҳ қилишнинг асосий йўналишларида ёшларга таълим бериш ва тарбиялашни янада такомиллаштириш бўйича партия стратегияси белгилаб берилган. Тарихий шароитлар ва жамиятимизнинг имкониятларини ҳисобга олган ҳолда ягона, меҳнат, политехник мактабнинг ленинча принциплари ривожлантирилган. Уларда халқ маорифи соҳасида партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил июнь Пленуми кўрсатмалари изчил амалга оширилган.

КПСС Марказий Комитетининг умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг Асосий йўналишлари бўйича лойиҳаси умумхалқ муҳокамаси давомида меҳнаткашларнинг тўла маъқуллашига сазовор бўлди. Тошкент областининг меҳнат коллективлари ва ўқув юртларида, йиғилишларда ярим миллиондан ортиқ киши иштирок этди, таълим бериш сифатини ошириш ва мактаб ўқувчиларини ҳаётга ҳамда меҳнат қилишга тайёрлашни яхшилашга қаратилган таклифлар, қўшимчалар ва мулоҳазалар билдирилди. Ўртоқ К. У. Черненко апрель Пленумида таъкидлаганидек, ислоҳнинг асосий йўналишлари қонун кучига кирган ҳозирги вақтда вазифа шундан иборатки, бу ислоҳнинг ғоялари қоғозда қолиб кетмаслиги, балки тўла амалга оширилишидадир.

Бутун мамлакатимиздаги каби областимизда ҳам ислоҳот қоидалари муваффақиятли амалга оширилишининг мустаҳкам пойдевори барпо этилган. Шаҳарлар ва қишлоқ жойларда мингдан ортиқ умумий таълим мактаблари, 117 та ҳунар-техника билим юртлари ишлаб турибди. Уларда 750 мингдан кўпроқ ўқувчи илмий билимлар ва меҳнат кўникмалари асосларини олмоқдалар, 260 минг болалар боғчаларда тарбияланяпти. Халқ маорифининг моддий базаси планли равишда мустаҳкамланмоқда ва ривожланмоқда. Ўсиб келаётган авлодга чуқур билим берилаётган, ўқувчиларда мустаҳкам ғоявий эътиқодни шакллантириш ҳақида доим ғамхўрлик қилинаётган кўпгина мактаблар бор.

Шу билан бирга айрим, айниқса, қишлоқ мактабларида таълим-тарбия жараёнини такомиллаштириш ишлари суст йўлга қўйилган. Айрим жойларда чуқур ва мустаҳкам билим учун курашни ўзлаштиришнинг ўртача процентини кўпайтириш билан алмаштириш ҳолларига йўл қўйилмоқда. Процент кетидан қувиш ҳолларига қарши курашни қатъий кучайтириш керак. Ўқувчилар билимларини баҳолашда «хўжакўрсин учун» ҳолларига йўл қўймаслик, ўқитишнинг илғор усулларини кенг жорий қилиш лозим.

Ёш авлодни ғоявий тарбиялаш, партия ва халққа содиқ, ишчан ва матонатли кишиларни тарбиялаш бўйича иш савиясини янада юксалтириш лозим. Афсусланарлиси шундаки, тарбиявий ишда ҳам катта-катта камчиликлар, расмиятчиликка йўл қўйилмоқда. Ангрен, Олмалиқ шаҳарлари, Оржоникидзе, Ғалаба, Октябрь, Чилонзор, Акмал Икромов районларида тарбиявий ишнинг йўлга қўйилиши, айниқса, ташвиш туғдирмоқда.

Партия, комсомол ташкилотлари, педагогик коллективлар оилада тарбиявий жараёнга самарали таъсир кўрсатишлари, мактаблар ва ҳунар-техника билим юртлари, ота-оналар комитетлари, оила ва мактабга кўмаклашувчи комиссиялар фаолиятини активлаштиришлари лозим. Оилада бола тарбияси масалаларини муттасил партия, касаба союз, ишчи йиғилишларида кўриб чиқиш қоида бўлиб қолмоғи лозим.

Ислоҳотни амалга оширишда ўқитувчи катта роль ўйнайди. Ислоҳотнинг муваффақияти кўп жиҳатдан ўқитувчининг куч-ғайрати ва қатъиятлилигига, ўз ишига сидқидилдан муносабатда бўлишига боғлиқ.

Областимизда кўпгина ижодий ишлайдиган педагогик коллективлар бор. Масалан, Бўстонлиқ районидаги 2-мактаб педагогик коллективининг фаолияти давр талаблари даражасида бўлиб, бу ерда ҳар бир ўқувчи билан чуқур ва оқилона иш олиб борилмоқда. Мактаб педагоглари областимизда биринчилар қатори ўқишнинг кабинет системасини жорий қилдилар. Ўқувчиларни узайтирилган кун режимига ўтказдилар ва энг муҳими таълимни ишлаб чиқариш меҳнати билан бирлаштириш вазифасини амалда ҳал қилдилар. Мактаб ўқув-ишлаб чиқариш устахонасида синф доскалари, тикувчилик буюмлари, ҳар йили 200 минг сўмликдан ортиқ бошқа маҳсулотлар тайёрланмоқда. Оққўрғон районидаги 46-мактаб педагогика коллективининг иш тажрибаси интернационал тарбия намунаси бўлиб хизмат қилмоқда. Бу мактабда 42 миллат болалари таълим оляпти.

Тошкентдаги 64 ва Чирчиқдаги 9-мактаблар коллективлари ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси вазифаларини муваффақиятли ҳал қилмоқдалар. Бу мактабларни битириб чиқувчи йигитларнинг ярмидан кўпи Совет Армияси офицери касбини эгалламоқда. Партия ва давлат ўқитувчиларнинг фидокорона меҳнатини доим юксак қадрлаб келди ва қадрламоқда. Мактаб ислоҳоти ўқитувчилар обрўсини янги поғонага кўтаради. Айни вақтда ўқитувчининг ўсиб келаётган авлодни ўқитиш ва тарбиялаш юзасидан жамият олдидаги масъулияти беқиёс даражада ошади.

Лекин шуни тан олиш кераки, ҳали барча ўқитувчилар ҳам ўқитишнинг илғор формалари ва усулларини эгалламаганлар ва ўқувчиларга мустаҳкам билим бермаяптилар.

Шаҳар ва район партия комитетлари, халқ депутатлари Советлари, халқ маорифи бўлимлари педагогик кадрлар билан ишлаш савиясини оширишлари, педагогик коллективлар фаолиятини активлаштиришлари, мактабларнинг партия ташкилотларига эътиборни оширишлари, улардан тарбиявий иш даражаси учун талабни кучайтиришлари лозим.

Областимизда сўнгги йилларда юқори синф ўқувчилари меҳнат таълимини такомиллаштириш бўйича анчагина ишлар қилинди. Шаҳарлар ва районларда 70 та мактаблараро ўқув-ишлаб чиқариш комбинатлари очилди, қишлоқ мактабларида ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш бригадалари кенг оммалашмоқда. Лекин ҳали ҳамма жойда мактаб ўқувчиларининг меҳнат таълимини ташкил этиш учун зарур шароитлар яратиб берилаётгани йўқ. Айрим хўжаликлар раҳбарлари ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш бригадаларини ташкил этишдан бош тортмоқдалар, улар учун ер участкалари ажратиб беришмаяпти. Мактаблараро ўқув-ишлаб чиқариш комбинатлари фаолиятида ҳам ҳал қилинмаган муаммолар бор.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг шу йилнинг 4 майида эълон қилинган «Мактаб ўқувчиларининг меҳнат тарбияси, ўқуви, касб эгаллашини ва уларнинг ижтимоий фойдали ишлаб чиқариш меҳнатини ташкил этишни яхшилаш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ ҳар бир мактаб ва ҳунар-техника билим юртини база корхоналарига бириктиш бўйича тадбирларни кечиктирмай ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, қўшимча ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш, мактаб ва мактаблараро устахоналари, корхоналарда ўқувчилар ишлайдиган цехлар барпо этиш, улардан юқори синф ўқувчиларининг касб тайёргарлигини яхшилаш учун самарали фойдаланишни таъминлаш даркор.

Ислоҳотнинг миқёслари ва комплекс характери мактаблар ва ҳунар-техника билим юртларининг ўқув-моддий базасини янада ривожлантириш ва сифат жиҳатдан такомиллаштиришни талаб этади. Бунда саноат корхоналари ва хўжаликларни жалб этиш йўли билан кўпгина масалаларни ҳал қилиш лозим.

Бу шунинг учун ҳам муҳимки, сўнгги вақтда колхозлар ва совхозлар маблағи ҳисобига мактаблар ва уларга қўшимча бинолар қуриш камайди. Область мева-сабзавот маҳсулоти ишлаб чиқариш бирлашмаси совхозлари территорияларида жойлашган мактабларнинг моддий базаси, айниқса, жуда секин суръатлар билан яхшиланмоқда.

Масалан, Паркент районидаги 31 мактабнинг фақатгина 11 таси, Тошкент районидаги 36 мактабнинг 14 таси, Оҳангарон районида эса 46 мактабнинг 6 таси типовой биноларда жойлашган. Бироқ, бирлашманинг кўпчилик совхозлари бирорта ҳам мактаб қурганлари йўқ, бирорта ҳам синф хонасини қўшимча тиклаганлари йўқ.

Областдаги мактабларнинг ярмидан кўпроғида кабинетлар етишмайди. Улар лозим даражада жиҳозланган спорт залларига эга эмас. Қурилиш ташкилотларининг айби билан мактаблар қурилишига ажратилган маблағлар ўз вақтида ва тўла ўзлаштирилмаяпти, айрим мактаблар бир неча йиллаб қурилмоқда.

Айрим мактабларни жуда кўп нуқсонлари, спорт майдончалари, отиш тирлари, чўмилиш ҳавзаларисиз фойдаланишга топшириш ҳоллари ҳамон барҳам егани йўқ. Партия ташкилотлари, Совет органлари эса ана шундай камчиликлар билан муросасозлик қилмоқдалар, мактаб биноларини ўз вақтида фойдаланишга топшириш учун, уларнинг сифатсиз қурилишида айбдор бўлганларга нисбатан етарли чоралар кўрмаяптилар.

Ислоҳотга мувофиқ тўлиқсиз ўрта мактабни тугатган ўқувчиларни ҳунар-техника билим юртларига қабул қилиш тахминан икки баробар ортади. Лекин барча билим юртлари ҳам ана шу муҳим вазифани бажариш учун лозим бўлган етарли имкониятларга эга эмаслар.

Уларнинг кўпчилигида ишлаб чиқариш устахоналари, ошхоналар, ётоқхоналар, замонавий асбоб-ускуналар йўқ. Бўка, Бўстонлиқ, Ўрта Чирчиқ, Паркент районлари, Чилонзор районидаги 149- ва 200-, Куйбишев районидаги 40- ва 95-ҳамда қатор бошқа районлар ҳунар-техника билим юртларининг ўқув-моддий базаси жуда кучсиз.

Шаҳар ва район партия комитетлари, шаҳар ва район ижроия комитетлари ҳунар-техника таълими органлари база корхоналари тегишли министрликлар ва идоралар билан ҳамкорликда ҳар бир билим юртидаги иш аҳволини диққат билан ўрганишлари, мавжуд билим юртларининг моддий базасини реконструкция қилиш ва янги комплекс билим юртлари қурилиши бўйича аниқ таклифлар ишлаб чиқишлари керак.

КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленуми таъкидлаганидек, умумий таълим ва ҳунар мактаби ислоҳотини амалга ошириш умумхалқ ва умумдавлат ишидир. Бу масала билан истисносиз барча партия, совет ва хўжалик органлари, жамоат ташкилотлари ҳамда меҳнат коллективлари шуғулланишлари керак.

Ўртоқ К. У. Черненко Москвадаги «Серп и Молот» металургия заводи ишчилари билан учрашувдаги нутқида таъкидлаб ўтганидек, бизнинг партиямиз, унинг Марказий Комитети, бутун совет халқи партия XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитетининг шундан кейин бўлиб ўтган Пленумлари қарорларини муваффақиятли амалга оширишга бутун куч-ғайратларини қатъийлик билан сафарбар этмоқдалар.

Областимиз меҳнаткашлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, бу йилги топшириқлар ва қабул қилинган социалистик мажбуриятларнинг тўла ва ошириб бажарилишини таъминлаш учун барча чораларни кўрмоқдалар.

Шу йилнинг ўтган тўрт ойи якунларида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан область экономикасини ривожлантиришда анча юксак кўрсаткичларга эришилди. Саноат асосий кўрсаткичлар бўйича январь — апрель планларини ошириб бажарди. Ҳар икки корхонанинг бири меҳнат унумдорлигини пландагидан ташқари ошириш бўйича мажбуриятини муваффақиятли уддалади. Шунинг натижасида бу даврда меҳнат унумдорлиги 3,5 процент ошди. Бу пландагидан 2 баровар кўпдир. Шартнома бўйича маҳсулот етказиб бериш планини бажармаётган корхоналар сони ўтган йилдагига нисбатан камайди.

Айни вақтда саноат ишлаб чиқаришини интенсивлаштириш, унинг самарадорлигини ошириш вазифалари КПСС Марказий Комитети ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети талаб этган даражада ҳал қилинмаяпти. Шу йилнинг ўтган даврида айрим шаҳарлар ва районлар саноатида ишлаб чиқариш ҳажмини ўстириш суръатларини ой сайин камайтиришга интилиш ҳоллари юз берди. Бу айниқса, Олмалиқ ва Оҳангарон шаҳарлари, Киров, Ўрта Чирчиқ ва Сергели районлари корхоналари ишига хосдир.

«Средазкабель», «Электрохимпром», «Ахангаранцемент» ишлаб чиқариш бирлашмалари, «Чирчиқсельмаш» заводи ва айрим бошқа корхоналарда ишлаб чиқариш қувватлари ҳамон суст ўзлаштирилмоқда, технология интизомининг бузилишига, асбоб-ускуналарнинг пландагидан ташқари тўхтаб қолишига йўл қўйилмоқда.

Область корхоналари маҳсулот етказиб бериш бўйича шартнома мажбуриятларини 97,6 процент қилиб бажардилар. Бу муҳим кўрсаткич бўйича топшириқни Тошкентда 41, Чирчиқда 8, Ангренда 6 корхона, шу жумладан, Тошкент электрон техника, «Ташавтоматика» заводлари, «Ўртоқ» кондитер фабрикаси, Ангрендаги резинатехника заводи каби йирик корхоналар бажармади.

КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленумида таъкидланганидек, барча даражадаги уюшқоқлик, тартиб, ижрочилик ва интизом ҳақидаги масала катта партиявий ва сиёсий аҳамиятга молик масаладир. План қонун бўлиб қолгач уни ҳурмат қилиш, унга амал этиш ва сўзсиз бажариш лозим. Бу масалада коммунист раҳбарлар ўрнак кўрсатишлари керак. Лекин Тошкент синтетик ювиш материаллари заводи директори Б. Р. Икромов, Янгийўл мебель фабрикаси директори Х. Д. Сайдуллаев, Ангрен олтин саралаш кони директори Х. Т. Эгамбердиев ва айрим бошқа раҳбарларнинг, улар бошчилик қилаётган корхоналар реализация, товар маҳсулоти ишлаб чиқариш ва бошқа кўрсаткичлар бўйича планни муттасил бажармаётган бўлсалар, интизомлилиги, топширилган иш учун ўз масъулиятини юксак даражада тушунаётганлиги ҳақида гапириш мумкинми?

Биз маҳсулот сифати бўйича ишларни яхшилаш лозимлиги ҳақида турли даражаларда бир неча бор гапириб ўтдик. Бу муаммони ҳамма яхши тушунади, лекин уни ҳал қилиш учун барча чоралар кўрилмаяпти. Айни вақтда партия ташкилотлари, совет, хўжалик органлари корхоналарнинг сифатни ошириш, тайёрланаётган буюмлар техник даражасини яхшилаш билан боғлиқ бўлган масалаларни ҳал қилишда оперативлик кўрсатмаётган раҳбарлари инженерлик хизматларига нисбатан муросасозлик билан муносабатда бўлмоқдалар.

Барча корхоналарда ҳам маҳсулот таннархини камайтириш учун қатъий кураш олиб борилмаяпти. Ҳозирча корхоналарнинг фақатгина ярми маҳсулот таннархини қўшимча ками билан 0,5 процент камайтириш бўйича социалистик мажбуриятни уддаламоқда, қолганлари эса уни бажармаяпти.

Область транспорт ташкилотлари ишини бундан буён янада такомиллаштириш талаб этилмоқда. Бу муҳим халқ хўжалиги тармоғи корхоналари коллективлари асосан тўрт ойлик топшириқларини бажардилар. Лекин транспорт ва алоқа корхоналарининг ишлаб чиқариш ва эксплуатация фаолиятини яхшилаш, ишнинг сифат кўрсаткичларини ошириш бўйича тадбирлар ҳамма жойда ҳам амалга оширилмади.

Қурилиш ташкилотлари ишидаги камчиликларни оператив бартараф этиш лозим. Ҳали ҳам кўпгина қурилишларда ишлаб чиқариш ва технология интизоми паст, материалларнинг кўплаб исроф бўлишига, ишчилар ва асбоб-ускуналарнинг тўхтаб қолишига йўл қўйилмоқда.

Тўрт ой якунлари бўйича қурилиш ташкилотларининг 19 проценти пудрат ишлари планини бажармади, ҳар уч ташкилотнинг бири меҳнат унумдорлигини ошириш планини уддаламади.

Бу қолоқликнинг асосий сабаблари қурилишни инженер-технологик жиҳатдан суст тайёрлаш, ишлаб чиқаришни бошқаришдаги камчиликлар, айрим қурилиш ташкилотлари раҳбарларининг ўз вазифаларини бажаришига масъулиятсизлик билан муносабатда бўлишларидадир.

Шу йилнинг 9 апрелида капитал қурилиши бўйича КПСС Марказий Комитетида бўлиб ўтган кенгашда таъкидланганидек, партия ва Совет органлари 1984 йил ва умуман беш йиллик капитал қурилиш планларининг сўзсиз бажарилишини таъминлашга қаратилган қўшимча чоралар кўришлари керак.

КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленумида Озиқ-овқат программасини амалга ошириш устидан доим назорат олиб бориш партия ташкилотларининг энг муҳим вазифаларидан бири эканлиги яна бир бор қайд қилиб ўтилди.

Областимиз деҳқонлари бу йил экин экиш кампаниясини қисқа муддатларда уюшқоқлик билан ўтказдилар. Экинлар ҳамма жойда қийғос ундириб олинди. Эндиликда асосий вазифа экинларга ишлов беришни иложи борича активлаштириш, бу ишларни вақтида юксак сифат билан ўтказиш, ернинг ҳар бир метри, суғориш учун фойдаланиладиган сувнинг ҳар бир литридан оқилона фойдаланишга эришиш, барча қишлоқ хўжалик экинларидан эртаки ва юксак ҳосил олиш учун мустаҳкам пойдевор барпо этишдан иборат.

Пахта ҳақида алоҳида тўхталиб ўтишни истаймиз. Бу йил биз сўнгги йилларда биринчи марта кўпчилик майдонларда чигитни табиий намга қийғос ундириб олишга эришдик. Бу бизга эртаки юқори ҳосил олиш имконини беради. Эндиликда асосий вазифа ана шу имкониятни қўлдан бой бермасликдадир. Тажрибали ва билимдон кишилар, бундай кишилар область бригадирлари, хўжаликлар раҳбарлари, партия, совет, қишлоқ хўжалик органларида жуда кўп, худди ҳозирги вақтда катта куч-ғайрат билан ишламоқдалар ва табиий намга ундириб олинган ғўза ниҳоллари парваришини тобора кучайтирмоқдалар, культивация, ўсимликларни яганалаш ва ёввойи ўсимликларни йўқотиш ишларини ўз вақтида амалга оширмоқдалар.

Бироқ, афсусланарлиси шундаки, бу ишлар зўр куч-ғайрат билан амалга оширилиши талаб этилаётган хўжаликларда хотиржамлик кайфиятига берилиш каби касалликлар кўзга ташланмоқда, турли хил сабаблар важ қилиб кўрсатилмоқда. Булар қайси хўжаликлар, уларнинг раҳбарлари кимлар, уларни бутун районга баралла маълум қилиш керак. Бу ишни район партия комитетлари қўлга олишлари лозим.

Область пахтакорлар кенгаши шу йилнинг май-июнида агротехник тадбирларни амалга ошириш бўйича барча районлар ва хўжаликлар учун яхши тавсиялар ишлаб чиқди. Бу тавсияларни область партия комитети маъқуллади. Уларни амалга ошириш учун шошилинч чоралар кўриш керак.

Район партия комитетлари, район ижроия комитетлари, район агросаноат бирлашмалари, хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассислари бу ишга бош-қош бўлишлари, май ойида ками билан ғўзага икки марта, июнь ойида эса 2,5 марта ишлов берилишига эришишлари лозим. Энг хавфли душман далалардаги ёввойи ўтлардир. Уларни зудлик билан 5—6 кун давомида тўла йўқотиш лозим. Бу ишга меҳнатга лаёқатли барча аҳоли жалб этилиши керак. Яқин 3—4 кун ичида яганалашни тугаллаш, ўсимликларнинг нормал қалинлигида бўлишини таъминлаш, жўякларда ғўзанинг хато бўлишига йўл қўймаслик керак. Бу юмушни ўз ишини яхши биладиган колхозчилар ва совхоз ишчилари амалга оширишлари керак. Карталарнинг четлари ва бурчакларига алоҳида эътибор бериш керак. Чунки, худди ана шу ерлардан ҳали ҳам тўла фойдаланилмаяпти.

Район партия комитетлари бу йилги ҳосил учун курашнинг ана шу муҳим босқичида совет ва хўжалик органлари раҳбарлари, барча кадрлар иши устидан назоратни кучайтиришлари, олиб борилаётган ишларни партиявий-сиёсий таъминлаш бўйича таъсирли чораларни амалга оширишлари керак.

Чорвачиликдаги ишлар аҳволига, бу муҳим тармоқда маҳсулот етиштиришни кўпайтириш, унинг қатъий ривожланишини таъминлаш мақсадларида мавжуд резервлар ва имкониятлардан максимал даражада фойдаланишга кўпроқ эътибор бериш лозим.

Ўтган тўрт ойда кўпгина колхозлар, совхозлар, фермалар, бизнинг ажойиб сут соғувчиларимиз область гўшт, сут, тухум етиштириш ва сотиш планларини бажариши учун жуда кўп иш қилдилар. Биз бу кўрсаткичлар бўйича ўтган йилдагига нисбатан бироз ўсишга эришдик. Лекин бу ўсиш ҳали бизнинг имкониятларимизга тўла мувофиқ эмас ва у чорвачиликни ривожлантириш бўйича тадбирларнинг тўла бажарилишини таъминлай олмайди.

Оҳангарон, Коммунистик ва Пискент районлари гўшт етиштириш бўйича, Оққўрғон, Ғалаба ва Янгийўл районлари сут етиштириш бўйича, Бўстонлиқ ва Ўрта Чирчиқ районлари тухум етиштириш бўйича областни орқага судрамоқдалар. Зероки, Оҳангарон, Оққўрғон ва Паркент районларида бу қолоқлик доимий касалликка айланиб қолди. Биз ана шу районлар раҳбарлари ўзлари учун қатъий хулоса чиқариб оладилар, деган умиддамиз.

Партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари ҳар бир ферма ва ҳар бир хўжалик бўйича чорвачиликдаги иш аҳволини чуқур таҳлил қилишлари, камчиликларни аниқлашлари ва 1984 йил тадбирларида белгиланган марраларга чиқиб олиш учун йўл қўйилган қолоқликни қисқа муддатларда бартараф этиш бўйича қўшимча тадбирларни амалга оширишлари даркор.

Ўртоқлар!

КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленуми, СССР Олий Совети биринчи сессиясининг қарорлари, деди докладчи, партиямизни, бутун совет халқини иқтисодий ва социал ривожланишнинг ҳозирги босқичида шу кунги ва истиқболдаги муҳим вазифаларни амалга ошириш бўйича аниқ иш программаси билан қуроллантирди.

Пленум қарорлари, ўртоқ К. У. Черненконинг шу Пленумдаги нутқида баён этилган қоидалар ва хулосаларни шаҳар ва район партия комитетлари пленумларида, бошланғич партия ташкилотлари йиғилишларида, халқ депутатлари область, шаҳар, район, қишлоқ ва посёлка Советлари сессияларида, касаба союз ва комсомол ташкилотларида муҳокама қилиш ҳамда ташкилотчилик ва сиёсий фаолият даражасини ошириш, ишнинг усул ва услубларини такомиллаштириш бўйича тадбирлар ишлаб чиқиш лозим.

(Давоми 3-бетда)

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

(Боши 1, 2-бетларда)

КПСС Марказий Комитети Пленуми материалларини пропаганда қилиш ва ўрганиш учун партия ва комсомол маорифи системаси, иқтисодий ўқув, матбуот, радио, телевидениедан кенг фойдаланиш керак. Барча формалар ва воситалар ёрдами билан кишилар онги ва дилига таъсир ўтказиш, омманинг ижодий активлиги ва ташаббуси янада ошишини таъминлаш, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириш лозим.

Докладчи пировардида пойтахт областининг коммунистлари, барча меҳнаткашлари партиямиз Марказий Комитети теварагига маҳкам жипслашган ҳолда бутун кўч-ғайратларини КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленуми томонидан қўйилган вазифаларни амалга оширишга сафарбар этадилар, социалистик Ватанимизни янада гуллаб-яшнатишга муносиб ҳисса қўшадилар деб, КПСС Марказий Комитети, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетини ишонтирди.

* * *

Доклад юзасидан музокаралар бошланди. Сўз Тошкент шаҳар ижроия комитети раиси **В. О. Козимов**га берилади.

— Барча совет кишилари қатори тошкентликлар ҳам КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленуми қарорларини, ўртоқ К. У. Черненконинг Пленумда сўзлаган нутқини, шунингдек, ўн биринчи чақириқ СССР Олий Совети биринчи сессияси материалларини зўр кўтаринки руҳ билан кутиб олдилар,— деди у.— Пленум талаблари асосида халқ депутатлари Советлари иши тобора активлашиб бораяпти. Халқ депутатлари партия белгилаган вазифаларни муваффақиятли амалга ошириш учун курашда актив иштирок этмоқдалар.

Шаҳар меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети апрель Пленуми қарорларига амалий иш билан жавоб бериб, тўрт ойлик топшириқни муддатидан олдин адо этдилар ва қўшимча 20,6 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга муваффақ бўлдилар.

Советларнинг доимий комиссиялари ҳам ўз фаолиятларини кучайтирмоқдалар. Улар меҳнат коллективларида олиб борилаётган ташкилотчилик ва тарбиявий ишларни кучайтиришга қаратилган қимматли тавсияларни тақдим этмоқдалар. Депутатлар орасида ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари кўпчиликни ташкил этади. Улар ташаббуси билан Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан бошланган мусобақа кенг қулоч ёймоқда.

Нотиқ ютуқларни таъкидлаш билан бирга асосий эътиборни йўл қўйилган нуқсонларга қаратди. Хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида маҳаллий Советлар ролини яна ҳам ошириш зарур. Депутатлар ўз ҳуқуқларидан ҳали ҳам тўла фойдаланмаяптилар. Медицина ва савдо хизматида йўл қўйилаётган нуқсонлар билан келишиб бўлмайди.

План ва мажбуриятларнинг бажарилишида маҳаллий Советлар ташаббускорлигини тинмай ошириб бориш зарур. Доимий комиссиялар фаолиятини яхшилаш, депутатлар сўрови каби таъсирчан иш формаларидан самарали фойдаланиш шу куннинг талабидир. Маҳаллий Советлар ўқув ва тарбиявий ишларни яхшилаш, ўқувчиларни касб танлашга тўғри йўналтириш каби вазифаларни бажаришга ҳам масъулдирлар.

Минбарда Янгийўл шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **В. И. Рибалко**. У КПСС Марказий Комитети апрель Пленуми қарорларини омма ўртасида кенг тушунтириш юзасидан шаҳар партия ташкилоти олиб бораётган ишлар тўғрисида гапирди. Кейинги йилларда шаҳар коммунистларида топширилган иш учун масъулияти яна ҳам оширилди. Бунинг натижасида, ойлик топшириқлар муттасил ортиғи билан адо этиб келинмоқда. Бутун ўсиш меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига бўлмоқда.

Нотиқ эришилган ютуқларни танқидий кўз билан таҳлил қилди. Шаҳарда ҳамон давлат планини бажаролмаётган корхоналар учраб турипти. Мебель фабрикаси, 8-ғишт заводлари бошқармаси шундай қолоқ корхоналар жумласидандир. Биохимия заводи ҳам бир қатор кўрсаткичлар бўйича топшириқларни бажара олмаяпти. Министрликлар ва идоралар ўзларига қарашли бу корхоналар иши устидан назоратни кучайтиришлари ва уларга амалий ёрдам кўрсатишлари керак.

Шаҳар Совети депутатлари орасида коммунистлар кўпчиликни ташкил этади. Коммунист депутатлар ҳисоботини тинглаб бориш яхши анъанага айланган. Кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш, меҳнаткашлар хатлари билан ишлаш, меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлаш каби масалалар бундан буён халқ депутатлари эътиборидан четда қолмаслиги лозим. Депутатлар мусобақалашаётганлар учун қулай шароитлар яратиб бериш, корхоналар экономикасини мустаҳкамлашга ҳам алоҳида эътибор билан қарашлари керак.

Нотиқ мактабларни ислоҳ қилиш бўйича шаҳар Совети олдида турган вазифаларга ҳам эътиборни қаратди. Бу соҳада қўшимча синфлар ва устахоналар яратиш лозим бўлади. Айрим мактаб бинолари ва синфхоналарни реконструкция қилиш талаб қилинади. Ўрта мактаблар ва мактабгача болалар муассасаларини ўқитувчи кадрлар билан мустаҳкамлаш ҳам шу куннинг талабидир.

Бўка район партия комитетининг биринчи секретари **Т. И. Исломов** Советларнинг иш услуби ва методини янада такомиллаштириш юзасидан бажарилиши лозим бўлган вазифалар тўғрисида гапирди. Советлар ишлаб чиқариш планларини бажариш ва самарадорликни ошириш устида алоҳида қайғуришлари керак. Шу ўринда партия ташкилотлари ҳам маҳаллий Советларга раҳбарликни кучайтиришлари лозим бўлади.

Мактабларни ислоҳ қилиш ўқув ва тарбия жараёнларини янада такомиллаштиришни, ўқитувчи кадрлар тайёрлашни яхшилашни талаб қилади. Биз ёшларда коммунистик эътиқодни шакллантириш, уларни пролетар интернационализми ва совет ватанпарварлиги руҳида тарбиялаш, ленинча халқлар дўстлиги ғояларини улар онгига чуқурроқ сингдириш устида қайғуришимиз керак.

Болаларни олти ёшдан бошлаб ўқувга жалб қилиш мақсадида районда синфлар анча кўпайтирилмоқда, янги синфхоналар қуриш, ўқув моддий базасини мустаҳкамлаш устида алоҳида ғамхўрлик қилинмоқда.

— Корхонамиз депутатлик группаси кўпгина яхши ишларнинг ташаббускори бўлиб чиқмоқда,— деди «Миконд» заводи ишчиси **Ж. Т. Дубинина.**— Группа составида ўн икки депутат бор. Улар коллектив ўртасида катта обрў-эътибор қозонишган. Ҳар бир депутат ишчи ва мутахассисларнинг талаб ва эҳтиёжларига алоҳида эътибор билан қарайди, турмуш шароитини яхшилаш устида қайғуради. Депутатлар кенг истеъмол моллари хили ва сифатини яхшилаш бўйича бир қатор қимматли тавсиялар бердилар. Пировардида тайёрланаётган кенг истеъмол моллари 50 хилдан ошди.

Корхона оталиғидаги мактабга ишчиларимиз катта ёрдам кўрсатишаяпти. Ёшларни корхонамиз меҳнат анъаналари руҳида тарбиялашга ҳаракат қилмоқдамиз. Ҳар бир участка, ҳар бир смена ва бригадада республика юбилейи шарафига қизғин мусобақа кетаяпти. Шу сана шарафига меҳнат, маданият ва спорт эстафетаси ҳам ўтказилмоқда.

Ўзбекистон иссиққа чидамли ва қийин эрийдиган металлар комбинати директори **П. С. Мақсудов** ҳам депутатлик группаси фаолияти ҳақида сўзлаб берди. Комбинатда шаҳар, область, республика Олий Совети депутатларидан 23 нафари меҳнат қилмоқда. Улардан 15 киши коммунистлардир. Депутатлик группаси аъзолари хом ашё ва материалларни тежаб-тергаб сарфлаш бўйича рейдлар ўтказмоқдалар. «Ҳар бир иш кунида тўла қувват билан меҳнат қилайлик» деган шиорни ҳам депутатлар биринчи бўлиб кўтаришди.

Коллектив депутатлар кўмагида йил сайин қувончли натижаларга эришмоқда. Ўтган тўрт ойлик план ортиғи билан адо этилди. Меҳнат унумдорлигини планадан ташқари 1 процент ошириш ва маҳсулот таннархини қўшимча 0,5 процент арзонлаштириш юзасидан белгиланган тадбирлар муваффақиятли бажарилмоқда.

Корхонамизга ҳар йили ўрта мактабни тамомлаган кўплаб ёшлар келиб қўшилмоқда. Оталиқдаги мактабларга бундан буён ҳам ғамхўрликни кучайтираверамиз.

Калинин районидаги Назарбек қишлоқ Совети ижроия комитети раиси **Р. Жабборова**нинг сўзларини пленум қатнашчилари қизиқиш билан тингладилар. Қишлоқ Советида меҳнаткашларни тарбиялаш, уларнинг ишлаб чиқариш ва жамоат ишларидаги активлигини ошириш юзасидан катта ишлар қилинмоқда. Халқ депутатлари ёшлар билан тез-тез учрашиб турадилар. Бундай учрашувларда партия ва меҳнат ветеранлари тажрибаси кенг оммалаштирилмоқда.

— Область ҳунар-техника билим юртларида 23 минг йигит-қиз таълим олмоқда,— деди область ҳунар-техника таълими бошқармаси бошлиғи **О. Мусаев,**— ҳозир мактабларни ислоҳ қилиш муваффақиятли бошлаб юборилди.

Нотиқ йиғилганлар эътиборини бир қатор нуқсонларга ҳам қаратди. Ҳунар-техника билим юртларининг атиги 20 проценти типовой биноларда жойлашган. Янги ўқув юртлари қуриш, эскиларини реконструкция қилиш юзасидан шошилинч чоралар кўрилиши керак. Ўзбекистон иссиққа чидамли ва қийин эрийдиган металлар комбинати, Чирчиқ трансформатор заводи каби йирик корхоналар ўз билим юртларига ҳали ҳам эга эмаслар. Қишлоқ жойларида ҳам шундай аҳволни кўриш мумкин. Министрликлар, идоралар, корхона ва хўжаликлар билим юртлари қуриш, уларнинг моддий-техника базасини яратиш устида алоҳида ғамхўрлик қилишлари керак.

Тошкент районидаги 23-ўрта мактаб директори **М. Ғуломмаҳмудова** КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленуми қарорлари ва мактабларни ислоҳ қилиш бўйича ўқитувчилар ва партия ташкилоти олиб бораётган ишлар тўғрисида батафсил сўзлади.

Пленумда муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИ РЕВИЗИЯ КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

11 майда Тошкент область партия ташкилоти ревизия комиссиясининг мажлиси бўлиб ўтди. Комиссия раиси А. Н. Кудинов 1984 йил биринчи квартал иш якунлари тўғрисида ахборот берди.

Мажлисда бир қатор комиссия аъзоларининг ўз вазифаларини қандай бажараётганликлари тўғрисидаги ҳисоботлари ҳам тингланди.

Мажлисда область партия ташкилотида контроль-ревизия ишларини кучайтириш юзасидан тадбирлар белгиланди.

ИЛҒОРЛАРГА БАЙРОҚЛАР

Область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитети районлар, совхозлар ва колхозлар ўртасида гўшт, сут ва тухум етиштириш ва давлатга сотиш юзасидан ўтказилаётган социалистик мусобақанинг 1 майгача бўлган якунини кўриб чиқдилар.

Область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети, область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Оржоникидзе районида** (район партия комитетининг секретари Сайдалиев, район ижроия комитетининг раиси Тожибоев, РАПО Совети раиси Ортиқхўжаев, район касаба союзлари комитетининг раиси Усмонов, район комсомол комитетининг секретари Норматов ўртоқлар) қолдирилади. Бу район давлатга гўшт сотиш бўйича ўсиш суръатини 4 процент, сут бўйича 5 процент, тухум бўйича 0,4 процент бўлишини таъминлаган. Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш, қорамоллар ва паррандалар бош сонини кўпайтириш, уларнинг маҳсулдорлигини оширишда энг юқори кўрсаткичларга эришган.

Қуйидагиларга область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил Байроқлари берилди:

Пискент районидаги Свердлов номли колхозга (раиси Авазов, партия комитетининг секретари Қурбонов, касаба союз комитетининг раиси Ғоипов, комсомол комитетининг секретари Ҳакимов ўртоқлар). Бу колхоз давлатга гўшт сотиш бўйича ўсиш суръатини 16 процент, сут бўйича 16 процент, тухум бўйича 9 процент бўлишини таъминлаган ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш, чорва моллари ва паррандалар сонини кўпайтириш, уларнинг маҳсулдорлигини оширишда энг юқори кўрсаткичларга эришган.

Байроқ Пискент районидаги Калинин номли колхоздан олиб берилади.

Тошкент районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» номли колхозга (раиси Боймуҳамедов, партия комитетининг секретари Файзиев, касаба союз комитетининг раиси Саидов, комсомол комитетининг секретари Абдуллаев ўртоқлар). Бу колхоз гўшт сотиш бўйича ўсиш суръатини 1 процент, сут бўйича 16 процент, тухум бўйича 5 процент бўлишини таъминлаган, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳамда чорва моллари ва паррандалар бош сонини кўпайтириш, уларнинг маҳсулдорлигини оширишда энг юқори кўрсаткичларга эришган.

Байроқ Бекобод районидаги «Коммунизм» колхозидан олиб берилади.

Чиноз районидаги «Чиноз» наслчилик совхоз-техникумига (директори Гусаков, партия комитетининг секретари Ерматов, касаба союз комитетининг раиси Макаримов, комсомол комитетининг секретари Исахонов ўртоқлар). Бу совхоз давлатга гўшт сотиш бўйича ўсиш суръатини 2 процент, сут бўйича 10 процент, тухум бўйича 50 процент бўлишини таъмин этган, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳамда чорва моллари бош сонини кўпайтириш, уларнинг маҳсулдорлигини оширишда энг юқори кўрсаткичларга эришган.

Байроқ Паркент районидаги «Ленинобод» совхозидан олиб берилади.

Область план бўлимига социалистик мусобақа ғолибларига сотиш учун Оржоникидзе районига, Пискент районидаги Свердлов номли, Тошкент районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» номли колхозларга ва Чиноз районидаги «Чиноз» наслчилик совхоз-техникумига биттадан енгил автомашина ажратиш топширилди.

ГРАФИКДАН ЎЗИБ

ҒАЛАБА район «Госкомсельхозтехника» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи ўн биринчи беш йилликнинг тўртинчи йилида юксак марраларни кўзлаб меҳнат қилмоқда. Ремонтчилар қишлоқ хўжалик машиналарини қайта тиклаш билан боғлиқ бўлган катта ҳажмдаги ишларни амалга оширишга аҳд қилишган. Улар сўзларининг устидан чиқиш учун йил бошидан зарбдорчасига ишламоқдалар. Давлат планларини бажаришда графикдагидан анча олдинда боришяпти.

Бирлашма коллективи ўтган тўрт ойда асосий техник-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича топшириқни ортиғи билан адо этди. Маҳсулот ишлаб чиқариш плани 101,5 процент қилиб бажарилди.

Бу меҳнат муваффақиятига Шерхон Мелдеев бошчилик қилаётган бригада аъзолари, токарь Сон Ким, слесарь Александр Глотов, шофёр Жиянбой Исаевлар муносиб ҳисса қўшдилар. Улар нормани 120—130 процентдан бажаришмоқда.

О. СЎПИХОНОВ.

ТАШАББУСКОРЛАР ИЗИДАН

БОҒ БЎЛСА, ҲАМИША БАҲОР

ЛАВҲА

Ўтган йилнинг кеч куз пайти эди. «Ленин йўли» колхозининг 2-узумчилик бригадаси аъзолари Иброҳим ака бошчилигида токларни кесиб, кўмишга тайёрлаётган эдилар. Шу пайт уларнинг олдига қўшни «Ленинград» совхозидан бир одам келиб қолди.

— Ассалому алайкум, ҳорманглар!

— Бор бўлинг, келинг меҳмон,— деди очиқ чеҳра билан Иброҳим ака.

— Сизнинг ишларингиз яхшилиги ҳақида кўп эшитганмиз. Энди бир тажрибаларингизни ўрганай деган ниятда келдим.

— Жуда яхши-да, қани шийпонга марҳамат, аввал бир пиёла чой ичайлик.

— Меҳмон Иброҳим ака билан бироз суҳбатлашгач, миннатдорчилик билдириб ўрнидан турди. Боғ оралаб сўриларни, токларнинг кесилишини кўрди. Бу ердаги ишларга қойил қолди.

— Агар вақт топиб бизнинг боғимизга ҳам бориб, ишларимизни кўриб, маслаҳат берсангиз хурсанд бўлардик.

— Жоним билан, албатта бораман, — деди Иброҳим ака.

Вакил бўлиб келган одам хурсанд бўлиб қайтиб кетди. Ваъдага биноан Иброҳим ака «Ленинград» совхозига борди. Ўша куни келган соҳибкор билан биргаликда боғларни айланди.

— Токларингиз неча гектар?— сўради у.

— 25 гектар.

— Қанча ҳосил олдингиз?

— Айтишга уялади киши, — деди бригадир бироз қизариб,— жуда оз.

Иброҳим ака атрофга разм солиб шундай хулосага келди: сўрилар пала-партиш қурилган, узум қаторлари тўлиқ эмас.

— Кечирасиз-у, биродар, бундай аҳволда ишнинг унуми бўлмайди, — деди суҳбатдошига Иброҳим ака. — Юқори ҳосил ололмайсиз. Менинг маслаҳатим сўриларни қайтадан қуринг. Уларни шундай жойлаштирингки, эрталабдан то кечгача токлар қуёш нуридан баҳраманд бўлсинлар. Ток тупларини ораси бир хил масофада бўлсин.

Шу куни тажрибали боғбон ҳамкасбига яна талайгина маслаҳатлар бериб қайтди.

Юқорида номи тилга олинган Иброҳим ака Нурҳожиевни Тошкент районининг «Ленин йўли» колхозидагина эмас, балки, областимизнинг бошқа кўпгина хўжаликларида ҳам яхши билишади. Унинг тажрибасини ўрганганида жуда кўп колхоз ва совхозлардан соҳибкорлар келиб туришади. Иброҳим ака уларга сўзи билангина эмас, иши билан ҳам амалий ёрдам бериб келмоқда. Биз яқинда у киши етакчилик қилаётган бригадада бўлиб, ишлари билан танишдик.

Токлар ўз вақтида кўтарилиб, новдалари беш панжадек таралиб, сим бағазларга боғлаб, қатор оралари юмшатиб қўйилган. Эртаиндин шўра хомтокка келиб қолади.

— Бу токзорга 1930 йилда асос солинган, — деди Иброҳим ака. — Ўша пайтда 26 гектар ерда узум етиштирилар эди. Йиллар ўтган сайин боғимиз кенгайиб борди. Бизнинг бригадамиз базасида бошқа бригадалар ташкил этилди.

Ҳозир колхоз бўйича учта узумчилик бригадаси бўлиб, уларнинг узум етиштирадиган майдонлари 150 гектарни ташкил этади. Шу жумладан, Иброҳим аканинг токзори эса 40 гектар майдонни эгаллаган.

— Ҳар йили токлар март ойининг бошларида очиларди, — деди И. Нурҳожиев. — Бу йил баҳорни кечикканлиги сабабли бу ишлар 20 кун орқага сурилиб кетди.

— Буни ҳосилга зиёни тегмайдими? — сўрадик, бригадирдан.

— Йўқ,— деди у — қаровини яхши йўлга қўйиб, етказиб оламиз.

Иброҳим ака бу гапларни айтар экан, бироз ўйланиб қолди.

— Бундан 9 йил илгари рўй берган воқеа эсимга тушиб қолди,— деди у,— ўшанда токлар ғиж-ғиж шўралаган пайт эди. Бирдан осмонда қора булут пайдо бўлди. Чунонам дўл ёғдики, асти қўяберасиз, шўраларни чўрт узиб ташлади. Боғимизда дадам ҳам ишлар эдилар, мен пайқамаган эканман, ҳар бири тухумдай-тухумдай келадиган дўлдан бир косасини териб олиб холодильникда сақлаб қўйган эканлар. Давлат страхование идорасидан кўрилган зарарни ҳисоблаш учун келган вакилларга олиб чиқиб кўрсатганларида улар ҳайрон бўлиб қолишди. Лекин биз сира умидсизликка тушмадик. Узумларга кетма-кет сув бериб, ўғит солиб, ўша йили ҳам ҳар гектаридан 16 тоннадан ҳосил олдик.

Токзорларни айланиб юрганимизда 1 гектарча ердаги сўриларнинг оралиқ масофаси бошқаларига қараганда анча тор эканлигини кўрдик. Бунга қизиқиб, сабабини сўрадик.

— Ҳар бир қарич ердан унумли фойдаланиб, ялпи ҳосилни ошириш учун шундай қилдик, — деди бригадир.— Шу бир гектар ердаги сўриларнинг орасига, бир қаторни қолдириб иккинчисига, яъни оралаб ток кўчатлари ўтқаздик. Шу йўл билан 1 гектар ердан 1,5 гектар ернинг ҳосилини оламиз. Келаси йилдан бошлаб бу усулни кенгроқ қўллаймиз. Тўғри, бундай токзорларда механизациядан фойдаланиш бир оз қийин бўлади, лекин қийинчиликлардан қўрқиш керак эмас.

Келажакни ўйлаб иш қилиш, қийинчиликларни ақл-идрок билан бамаслаҳат енгиш Иброҳим акага хос фазилат экан. У шу колхозда туғилиб ўсди. Ўрта мактабни битиргач колхозга ишга кирди. Кўп йил бош табелчилик қилди. 1963 йилда КПСС аъзолигига қабул қилинди. Сўнг далачиликда ишлаш истагини билдирди. Уни узумчилик бригадасига бошлиқ қилиб тайинлашди. Уста боғбон Худойназар ота Умаров унга устозлик қила бошлади. Мана эндиликда унинг ўзи ҳам таниқли соҳибкор бўлиб етишди, шогирдлар тайёрлади. Улардан икки киши бригадирлик қилмоқда: Муҳамаджон Холматов устози билан мусобақадош. Маҳкам Иноятов эса сабзавотчилик бригадасига етакчилик қилаётир.

Бригада шийпонига келдик. Шийпон шинамгина, кенг, ёруғ, озода қилиб супириб-сидирилиб қўйилган. Бу ерда колхозчиларнинг дам олишлари учун барча қулайликлар мавжуд. Шийпондан токзорлар худди кафтдагидек кўзга ташланади. Бу ерда асосан хўраки нав узумлар етиштирилади. План бўйича ҳар гектар ердан 15 тоннадан ҳосил олиниши керак. Лекин миришкорлар ҳар йили планни 2 — 3 ҳисса қилиб бажармоқдалар.

Оила пудрати асосида ишлаётган Шоназир Носиров, Абдураҳим Тўлаганов, Маҳфуза Абдухолиқова каби ўртоқлар бошлиқ коллективларда эса ҳатто 45 — 50 тоннадан ҳосил олинмоқда. Чунки улар парваришни ўрнига қўйишади. Шароитга қараб токларга 3 — 4 марта сув қўядилар. Биринчи сув майнинг ўрталарида шарбат қилиб берилади. 2 — 3 сув ёзда берилади. Токлар барг чиқара бошлагач, касалликка қарши олтингугурт суюқлиги пуркалади. Бу иш ҳар 15 кунда қайтарилади. Касалликка қарши БИ — 58 препарати ҳам ишлатилади. Озиқлантиришда асосан маҳаллий ўғитдан фойдаланилади. Ҳар гектар ерга 25 — 30 тоннадан гўнг фосфорга аралаштириб солинади.

Бригада деҳқонлари фақат токчилик билангина эмас, сабзавотчилик билан ҳам шуғулланадилар. Бу йил 5 гектар ерга плёнка тагига эртаги карам экилган эди, ҳосили яхши бўлади. Май байрами арафасида шаҳарликларга етказиб берилди.

Ёрдамчи хўжалик ҳам ташкил этилган. У ерда бир неча мол боқилмоқда. Давлатга 1,5 тонна гўшт топширилади. Бригада аъзоларининг овқатланишига кетадиган масалликлар асосан ўзларидан чиқади. Ток қатор ораларига помидор, болгар гаримдориси каби экинлар экиб қўйилган.

СССРнинг Озиқ-овқат программаси бажарилишига баракали ҳисса қўшишга астойдил аҳд қилган Иброҳим Нурҳожиев бошлиқ бригада соҳибкорлари, сабзавоткорлари ана шундай меҳнат қилмоқдалар.

М. РИХСИЕВ,
Д. ИСРОИЛОВ.

ҒЎЗАНИ ЯГАНАЛАШ— САРАЛАШ ДЕМАКДИР

МУТАХАССИС МАСЛАҲАТИ

Ғўзага дастлабки комплекс ишлов беришда ягана муҳим аҳамиятга эгадир. У анча мураккаб агротехник жараёнлардан ҳисобланади. Чунки яганалашда уяларда бақувват, уруғ барглари шикастланмаган, соғлом ўсимлик туплари қолдирилади.

Яқинда областимизнинг бир қатор районлари, хўжаликларида бўлиб, дала ишларининг бориши билан танишдик. Шуни қувонч билан айтиш керакки, пахтакорларимиз об-ҳаво қийинчиликларини мардона енгиб, асосий майдонларда чигитни ернинг табиий намига ундириб, гектарларнинг тўла бўлишини таъмин этишга эришганлар. Кўпгина хўжаликларда яганалаш ишлари юксак савияда ташкил этилган. Аммо баъзи ерларда ўт босган карталар бор. Шундай майдонларда ғўзани яганалаш билан бирга даладаги ўтларни ҳам бир йўла олиб кетиш лозим.

Яганалашнинг ўз вақтида ва сифатли ўтказилиши учун хўжалик раҳбарлари, бригадирлар, мутахассислар ишни алоҳида назорат қилишлари; мумкин қадар бу муҳим агротехник тадбирни амалга оширишга тажрибали кишиларни жалб қилиш талаб этилади. Тупроқнинг унумдорлигига қараб ҳар бир гектарда кўчатлар сони қолдирилади, кўчат сонининг тўғри тақсимланишини назарда тутиб, ягана қилаётган ҳар бир колхозчи ва совхоз ишчисининг қўлида ўлчов таёқлари бўлиши зарур.

Афсуски, айрим ҳолларда яганани ўтказишга четдан ишчи кучи сафарбар этилади. Тажрибасизлик туфайли улар яганалашда қўлга дастлабки илинган бақувват ўсимликни юлиб олиб, унинг ёнидаги майда ғўза тупларини қолдириб кетадилар. Бундай камчиликка асло йўл қўйиб бўлмайди. Бригадир ёки тажрибали деҳқон амалда бу ишни ўз қўли билан бажариб, кўрсатиб бериши керак.

Бу жиҳатдан Пискент районидаги «Гулистон» колхозида яхши ишлар қилинмоқда. Бу хўжаликда колхоз раиси Ислиддин Ҳайдаров раҳбарлигида шундай тажриба ўтказилган: ягана пайтида уяларда фақат бақувват ўсимликлар қолдирилган ва йиғим-терим якунлангач ҳосил алоҳида ҳисоб-китоб қилинган ва гектаридан 42,4 центнердан пахта олинган. Ўсишдан орқада қолган, нимжон ғўза туплари қолдирилган ерлардан эса 37,3 центнердан хирмон кўтарилган.

Ҳар йилгидек бу йил ҳам кўпгина майдонларга туксизлантирилган ва сараланган чигит белгиланган миқдорда уруғ ташлайдиган сеялкаларда экилди. Бундай майдонларда униб чиққан ниҳолларнинг миқдори бошқа ерлардагига нисбатан анча кам, бақувват бўлиб ўсади. Лекин шундай бўлишига қарамай ана шу майдонларда ҳам ғўза туп сонларини бир бор текшириб чиқиш шарт. Агарда у ер-бу ерда ортиқча ғўза ниҳоллари кўзга ташланса, албатта, юлиб ташлаш керак. Баъзи ола чиққан ерларга эса қўлда чигит экиш керак. Илғор хўжаликлар ҳар бир даланинг, картанинг шароитини ҳисобга олиб, яганалашни вақтида, маромида ўтказиш, бу муҳим агротехник тадбирни узоғи билан 5—6 иш кунида тамомлашга муваффақ бўладилар. Улар чигит бир текис ва эрта униб чиқиши биланоқ, яъни дастлабки чинбарг кўринар-кўринмас яганани бошлайдилар. Чунки ягана кечикса, ғўза қизилпоча бўлади, ўсиш ва ривожи жуда сусайиб кетади. Бу ҳақда Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхознинг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, область пахтакорлар кенгашининг раиси Миразиз ака Рўзиматов шундай дейди: «Ягана қанча кечиктирилса, ғўза лайлакоёқ бўлиб ўсади. Яъни бош пояси ингичка, барглари кичкина тангачани эслатади, юпқа оч-яшил. Дастлабки шона поянинг 5—6 бўғинидан эмас 8—9 бўғинидан шаклланади. Ғўза кечки бўлиб ўсиб, ҳосилдорлиги камайиб сифати пасайиб кетади».

Тошкент қишлоқ хўжалиги институти олимлари томонидан ўтказилган кўп йиллик тажрибалардан олинган ўртача маълумотларга қараганда яганалаш чигит тўлиқ униб чиқиб, дастлабки чинбарг кўрина бошлаганда ўтказилса, гектаридан 34,1 центнердан, кўпчилик ғўза тупларида учтадан чинбарг чиққанда ўтказилса 30,4 центнердан ва 5—7 тадан чинбарг чиқарилганда ўтказилганида 27,4 центнердан ҳосил олинган. Бундан чиқадиган хулоса шуки, яганани чигит тўлиқ униб чиқиб, дастлабки чинбарг чиқариш фазасида ўтказиш мўл ва эртаки пахта етиштиришнинг муҳим омили ҳисобланади.

Баъзи далаларда ғўза ниҳоллари илдиз чириш касалига чалинган, шира ёки томир қурти каби ҳашаротлар тушган бўлса, уларга қарши кураш тадбирий чоралари кўриб чиқилгач, сўнг яганалашни бошлаш тавсия этилади. Бироқ, бунда шуни ҳам унутмаслик керакки, бу тадбирлар ғўза 2—3 та чинбарг чиқара бошлагунга қадар ниҳоясига етказилиши керак.

Айрим ҳолларда яганалаш чала қолиб кетган майдонлардаги ғўзаларни у гулга кирган вақтда юлиб ташлаш ҳоллари ҳам учраб туради. Ахир буни нормал иш деб бўладими? Айрим эътиборли бригада ва хўжаликларда оласига қўлда чигит экилган майдонлардаги ўсиб чиққан ғўзалар ҳам яганаланмай қолмоқда. Наҳотки, бундай далалардаги бегона ўтларни тозалаш пайтида жуда бўлмаса яганани ҳам қўшиб ўтказиш мумкин эмас! Уста пахтакорларимиз айтишадики, уядаги ортиқча ғўза тупи ҳосилга бегона ўтдан ҳам кўпроқ зарар келтиради, деб буни ҳамиша ёдда тутиш керак.

Яганани вақтида, сифатли ўтказмаслик, кўчатларнинг сийрак ёки қалин бўлиб қолишига йўл қўйиш, табиийки, бундай майдонларда мўлжалдаги ҳосилни етиштиришга имкон бермайди. Шунинг учун ҳам ҳар бир колхоз ва совхозда мўл, сифатли, эртаки пахта етиштириш технологиясига қатъий амал қилайлик. Яганани ўз вақтида ва сифатли ўтказилишини таъмин этайлик.

Н. НОРМУҲАМЕДОВ,
Халқлар дўстлиги, орденли Тошкент қишлоқ хўжалик институти доценти.

ҲАР ҚУТИСИДАН— 100 КИЛОГРАММ

Кўкламнинг сурилиб кетиши пиллакорлар учун ҳам ташвиш туғдирди. Чунки бу ишга аввалги йилдагига нисбатан бир мунча кечроқ киришишга тўғри келди. Лекин шундай бўлишига қарамасдан хўжалигимиз аъзолари бутун куч ва имкониятларини сарфлаб, бу йил ҳам мўл пилла етиштириш учун курашни бошлаб юборишди.

Совхозимизда жами 192 қути ипак қурти парваришланяпти. Уларни озиқлантириш учун мавжуд тут плантацияларига сифатли ишлов берилди. Улар ўз вақтида озиқлантирилиб, суғорилди. Бундан буён ипак қурти озуқа базасини янада мустаҳкамлаш мақсадида 100 минг туп тут кўчати ўтқазилди. Тут плантацияси ташкил этилди.

Мен касбдошларим Бувисора Акбарова, Арофат Хожиматова, Салима Тошпўлатова, Ҳури Бозоровалар сингари илғор пиллакорлар билан ипак қурти парваришланадиган барча жойларни сифатли ремонтдан чиқариб, керакли анжомлар билан жиҳозлашга астойдил жон куйдирдик. Областимиз пиллакорлари ташаббусига қўшилиб, ҳар қути қурт уруғидан 100 килограммга етказиб «кумуш тола» олишга аҳд қилдик. Бу бизнинг республикамиз тўйига совғамиз бўлади.

С. ЎСАРОВА,
Паркент районидаги Энгельс номли совхоз пиллакори.

МЎЛЖАЛЛАРИ 127 ТОННА

ОҲАНГАРОН районн «кумуш тола» ижодкорлари областимизнинг бир группа илғор пиллакорларининг ватанпарварлик ташаббусига қўшилиб, ўн биринчи беш йилликнинг тўртинчи йилида пилла етиштиришни кескин кўпайтиришга аҳд қилдилар. «Оҳангарон» совхозининг Адолат Қодирова, С. Раҳимов номли совхознинг Нодир Эшонхонов, Ворошилов номли совхознинг Раҳмат Хўжабоев бошлиқ бригада коллективлари ҳар қути қурт уруғидан ўртача 100—130 килограммдан «кумуш тола» етиштириш мажбуриятини олдилар. Ҳозир уларнинг издошлари сафи кундан-кунга кўпайиб боряпти.

Район пиллакорлари бу йил она-Ватанга 127 тонна қимматли хом ашё армуғон этишади. Бунинг учун барча имкониятлар мавжуд. Ипак қурти боқишга пухта тайёргарлик кўрилган, энг муҳими унинг озуқаси етарли. Ҳозир хўжаликларда пилла қурти боқиш қизғин бормоқда.

Р. ЙЎЛДОШЕВ.

ҲУРМАТЛИ ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР!

Профилактика муносабати билан душанба, 14 май куни МТ I программасининг кўрсатувлари соат 9.00 дан 18.00 гача 5-канал орқали намойиш этилади.

ТЕЛЕПРОГРАММАЛАР

ДУШАНБА, 14. V

● МТ I

9.00 «Время».
9.40 «Сизрань». Телефильм.
10.00 Болалар учун фильм. «Уддабурон Берендеев».
11.05 Улуғ Ватан уруши ветеранларидан иборат Москва эркаклар хори куйлайди.
12.00 «Ҳайвонот оламида».
13.00 Янгиликлар.
* * *
15.00 Янгиликлар.
15.20 Ҳужжатли фильмлар: «Мен ишчи бўламан», «Ўрганиш даври».
16.10 «Ўсмирлар ижоди».
16.45 «Ўғил билан суҳбат». «Звездочёт» туркумидан.
17.30 «Объектив».
18.00 «Олимлар — Подмосковьенинг агросаноат комплексига».
18.30 Лирик қўшиқлар.
19.00 Мультфильм.
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 «Ишлар ва одамлар». «БАМ. Магистралнинг ғарбий участкасида».
20.00 Тинчлик велосипед пойгаси. Чехословакиядан олиб кўрсатилади.
20.15 «Москва юлдузлари» санъат фестивалининг якунловчи концерти, Кремлнинг Съездлар саройидан трансляция пайтида ёзиб олинган.
21.30 «Время».
22.05 «Москва юлдузлари» санъат фестивали концертининг давоми.
23.05 «Ердамга боряпман». Телефильм премьераси.
24.00 «Дунё воқеалари».

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15—9.35 «Фёдор Гладков». Ҳужжатли фильм.
10.05—10.35 «Рус тили».
11.05—11.35 «Караев чашмалари». Телеочерк.
12.05 «Фан ва турмуш».
13.10—13.45 «Я. Купала поэзияси».
14.45 «Сенинг ленинча кутубхонанг». В. И. Ленин. «Америка ишчиларига мактуб».
15.15 «Хўжаликни бошқариш мактаби». «Тажрибангни ўртоқларга ўргат».
15.45 И. Соколов-Микитов. Ҳаёти ва ижоди саҳифалари.
16.30 Янгиликлар.
* * *
18.30 Янгиликлар.
18.50 «Кўл жумбоқлари». Илмий-оммабоп фильм.
19.10 Концерт.
19.30—20.30 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!»
20.45 «Халқаро панорама».
21.30 «Время».
22.05 «Йўл азоби». Бадиий фильм.

● ЎзТВ I

18.00 Янгиликлар.
18.15 «Пионерлар мамлакатида».
18.45 «Ешлик» студияси кўрсатади. Ҳунар-техника билим юртлари ҳақидаги энг яхши кўрсатувлар учун телевизион зонал конкурс. «Ишчи — юксак ном».
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 «Инсон ва биосфера». Тошкентда ЮНЕСКО халқаро конференциясининг очилишига бағишланади.
20.15 «Ноз-неъмат бунёдкори».
20.30 «Ахборот».
20.50 Узбекистон телевидениеси ва радиоси уйғур ансамблининг концерти.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Қасос». Ҳужжатли фильм («Узбектелефильм»).
22.30 «Йўқолган хазина». Бадиий фильм.
24.00 Янгиликлар.

● ЎзТВ II

9.00 — 16.35 МТ II
18.25 Кўрсатувлар программаси.
18.30 «Тула ҳақида ривоят». Телефильм.
19.20 «Чинор». Илмий-оммабоп программа (рус.).
19.50 «Ўзбекистон». Телевизион киножурнал.
20.00 Тошкент янгиликлари.
20.20 «Совет Иттифоқи шаҳарлари». Кинопрограмма.
21.30 МТ II

СЕШАНБА, 15. V

● МТ I

9.00 «Время».
9.40 Мультфильмлар.
10.10 «Йўл азоби». Бадиий фильм.
11.40 Н. Ескалиева куйлайди. Фильм-концерт.
12.05 «Социалистик мамлакатлар пойтахтлари бўйлаб».
12.45 Янгиликлар.
* * *
15.00 Янгиликлар.
15.20 Мамлакат телестудияларининг ҳужжатли фильмлари.
16.15 А. Рубинштейн. «Фераморс». Операга ёзилган балет куйлари. Братислава радиосининг симфоник оркестри ижро этади.
16.30 «Бил ва уддала».
17.15 «Купалинка». Фильм-концерт.
17.45 «Болаларга ҳайвонлар ҳақида».
18.15 «Поэзия». С. Городецкий.
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 «ЖАСОРАТ АДРЕСИ: ГАЗЛИ». «Коллектив нимага қодир» туркумидан.
20.20 «Давлат чегараси». Телевизион бадиий фильм. 1-фильмнинг 1-серияси.
21.30 «Время».
22.05 Тинчлик велосипед пойгаси. Чехословакиядан олиб кўрсатилади.
22.30 Футбол бўйича халқаро учрашув. Финляндия — СССР терма командалари. Финляндиядан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (23.15) — «Дунё воқеалари».

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15—9.35 «Кострома бўйлаб саёҳат». Телефильм.
11.05 Ф. И. Тютчев ижоди ҳақида кўрсатув.
12.05 «Автоматлаштириш: фан муаммолари ва жорий этиш». 1-кўрсатув.
12.35—13.05 «Шахмат мактаби». Маҳорат сабоқлари.
15.20 Илмий-оммабоп фильмлар: «Лавина тепасида турган одам», «Каспий денгизи ёқасида».
15.50 В. В. Маяковский — рассом.
16.35 Янгиликлар.
* * *
18.30 Янгиликлар.
18.45 «Рационал таъминот ва истеъмолчилик».
19.15 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
20.00—20.30 Жаҳон халқларининг ижоди. Океания халқларининг санъати ҳақида.
20.45 «Тош сувининг сирлари». Илмий-оммабоп фильм.
20.55 Мотокросс бўйича жаҳон чемпионати. ЧССРдан олиб кўрсатилади.
21.30 «Время».
22.05 «Пирогов». Бадиий фильм.

● ЎзТВ I

18.00 Янгиликлар.
18.15 Усмирлар учун. «Тенгдош» (рус.).
19.00 «Меҳнатга яраша шараф ва шуҳрат».
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 «Адабий альманах».
20.30 «Ахборот».
20.50 «Опера театри солистлари».
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Чорвачилик — зарбдор фронт».
22.25 «Муқаддима». Бадиий фильм.
23.50 Янгиликлар.

● ЎзТВ II

9.00 — 16.40 МТ II
18.25 Кўрсатувлар программаси.
18.30 «Качканар». Телефильм.
19.00 Ўқув программаси.
19.30 Акробатика бўйича ЎзССР биринчилиги. «Ешлик» спорт аренасидан ёзиб олинган репортаж.
20.00 Тошкент янгиликлари.
20.20 Ўқув программаси.
20.50 Ўқув программаси (рус.).
21.30 МТ II

ЧОРШАНБА, 16. V

● МТ I

9.00 «Время».
9.40 Илмий-оммабоп фильм.
10.00 «Болаларга ҳайвонлар ҳақида».
10.30 «Давлат чегараси». Телевизион бадиий фильм. 1-фильмнинг 1-серияси.
11.35 «Саёҳатчилар клуби».
12.35 «Капелла маэстроси». Фильм-концерт.
13.05 Янгиликлар.
* * *
15.00 Янгиликлар.
15.15 «Шериклар». Телефильм премьераси. Ноқоратупроқ хўжаликларида Озиқ-овқат программасини амалга ошириш йўллари ҳақида.
16.05 «Сен қонунни биласанми?»
16.35 «Ерда, самода ва денгизда».
17.05 «Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар».
17.35 «Горнчилар, қаердасиз!»
18.15 «Спорт ҳафталиги».
18.45 «Ёқилғини тежанг».
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 Тинчлик велосипед пойгаси. Чехословакиядан олиб кўрсатилади.
19.50 «Сиз яратган боғ».
20.20 «Давлат чегараси». Телевизион бадиий фильм. 1-фильмнинг 2-серияси.
21.30 «Время».
22.05 «Театр мемуарлари». «Театр — менинг уйим».
23.00 «Дунё воқеалари».
23.15 «Болакайнинг катта дўсти изланмоқда». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15—9.35 «Ёғоч одамча тарихи». Ҳужжатли фильм.
12.05—12.35 «Автоматлаштириш: фан муаммолари ва жорий этиш». 2-кўрсатув.
14.25 «Магнитка мактаби».
15.10 «Оила ва мактаб». Тележурнал.
15.40 М. Стельмах. Асарлари саҳифаларида.
16.25 Янгиликлар.
* * *
18.30 Янгиликлар.
18.45 «Фил эса гапира олади». Фильм-концерт.
19.15 СССРда II Халқаро музика фестивалининг очилиши. Москва Давлат консерваториясининг Катта залидан трансляция пайтида ёзиб олинган.
21.30 «Время».
22.05 «Тўқнашиш». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия.
23.10 Сув полоси бўйича халқаро турнир. Греция — СССР терма командалари.

● ЎзТВ I

10.00 «Ахборот».
10.20 «Инсон ва табиат». Кинопрограмма.
11.30 Ўқув программаси.
12.00 «Фанга йўл». Телефильм.
12.30 Ўқув программаси.
13.00 Янгиликлар.
* * *
18.00 Янгиликлар.
18.15 «Шоирлар — болаларга». Пўлат Мўмин.
19.00 «Диалектика ва замонавий илмий тафаккур» Бутуниттифоқ илмий-назарий конференцияси.
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 «Эскиздан экранга». Кино рассоми В. Синиченко. Туғилган кунининг 80 йиллигига (рус.).
20.30 «Ахборот».
20.50 Муқимий номли театрнинг солистлари ижросида музикали драмалардан ариялар ва дуэтлар.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Бугун оламда нима гап?» Халқаро аҳвол кундалиги.
22.20 «Ғирром ўйин». Бадиий фильм.
23.50 Янгиликлар.

● ЎзТВ II

9.00 — 16.30 МТ II
18.25 Кўрсатувлар программаси.
18.30 «Ешлик» студияси кўрсатади. «Биз — 80-йиллар комсомоллари».
19.00 Телефильм.
19.10 «Авлодлар эстафетаси» (рус.).
19.40 «Океандаги орол». Телефильм.
20.00 Тошкент янгиликлари.
20.20 Ўқитувчи экрани.
20.50 Ўқув программаси.
21.30 МТ II

ПАЙШАНБА, 17. V

● МТ I

9.00 «Время».
9.40 Мультфильм.
10.00 «Шахсий масала». Телефильм.
10.40 «Давлат чегараси». Телевизион бадиий фильм. 1-фильмнинг 2-серияси.
11.45 «Горнчилар, қаердасиз!».
12.25 СССР музикали фольклори.
12.50 Янгиликлар.
* * *
15.00 Янгиликлар.
15.20 Илмий-оммабоп фильмлар.
16.00 «Паустовскийни такрор ва такрор ўқиб».
17.00 «Ирс» қадимий озарбайжон куйлари театри.
17.30 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
18.15 «Шахмат мактаби».
18.45 Д. Кабалевский. Фортепьяно ва оркестр ижроси учун 2-концерт.
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 Тинчлик велосипед пойгаси. Чехословакиядан олиб кўрсатилади.
19.50 «Миллионлар ленинча университети». «Мактаб инсон ижодий активлигини шакллантиришда муҳим босқич сифатида».
20.20 «Давлат чегараси». Телевизион бадиий фильм. 2-фильмнинг 1-серияси.
21.30 «Время».
22.05 «Дунё ва ёшлар».
22.40 РСФСР халқ артисти Ю. Маросин ҳамда МТ ва БР рус халқ чолғулари академик оркестрининг концерти.
23.30 «Дунё воқеалари».

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15—9.35 «Коноваловга қарама-қарши». Ҳужжатли фильм.
11.05—11.35 «Билимимиз — қудратимиз». Илмий-оммабоп журнал.
12.05—12.40 «Автоматлаштириш: фан муаммолари ва жорий этиш». 3-кўрсатув.
14.05 «Военрук Барановский». Телеочерк.
14.50 «Бу қайноқ олам». Илмий-оммабоп фильм.
15.10 «Отпускага чиқолмади». Бадиий фильм, субтитр билан.
16.25 Янгиликлар.
* * *
18.30 Янгиликлар.
18.45 «Қишлоқ янгиликлари».
19.45 «Гуллар бозори». Анъанавий ярмарка ҳақида телефильм.
20.00—20.30 «Онамларнинг мактаби».
20.50 «Ҳамдўстлик» тележурнали.
21.20 «Тарханлар». Ҳужжатли фильм.
21.30 «Время».
22.05 «Тўқнашиш». Телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия.
23.10 Сув полоси бўйича халқаро турнир. Куба—СССР терма командалари.
23.25 Янгиликлар.

● ЎзТВ I

10.00 «Ахборот».
10.20 Рус тили. «Бизнинг Ватанимиз».
10.50 Мактаб ўқувчилари учун. «Қўшиғим, жон қўшиғим».
11.30 Ўқув программаси (рус.).
12.00 «Ким бўлсам экан?»
12.30 Ўқув программаси.
13.00 Янгиликлар.
* * *
18.00 Янгиликлар.
18.15 Мультфильм.
18.30 «Ешлик» студияси кўрсатади. «Эстафета давом этади».
19.00 «Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси ғолиблари ҳузурида».
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 Халқ оғзаки ижоди. Хушвақт Мардонақул ўғли.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Ешлар куйлаганда». Концерт.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Пиллакорларнинг шу кунги муҳим вазифалари».
22.25 «Ешлик» студияси кўрсатади. «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».
23.25 Янгиликлар.

● ЎзТВ II

9.00 — 16.30 МТ II
18.25 Кўрсатувлар программаси.
18.30 «Алаверди». Телевизион бадиий фильм.
19.05 Реклама.
19.20 СССР халқларининг куйлари.
19.55 Тошкент янгиликлари.
20.15 «Жаҳон адабиёти классиклари». А. С. Пушкин. «Кичик трагедиялар».
21.30 МТ II

ЖУМА, 18. V

● МТ I

9.00 «Время».
9.40 Мультфильмлар.
10.10 «Ер ҳарорати». Телефильм.
10.35 Бутуниттифоқ ва халқаро конкурслар лауреати С. Слепокуров чалади (баян).
11.00 «Давлат чегараси». Телевизион бадиий фильм. 2-фильмнинг 1-серияси.
12.05 «Биз билан бирга, худди биздек, биздан ҳам яхшироқ бажар». ГДРдан олиб кўрсатилади.
13.05 Янгиликлар.
* * *
15.00 Янгиликлар.
15.15 «Беш йиллик — ҳар биримизнинг ишимиз». Телефильмлар.
15.55 «Рус тили».
16.25 Концерт.
16.55 «Уссурий тайгаси бўйлаб саёҳат». Ҳужжатли фильм.
17.05 «Москва ва москваликлар».
17.35—17.50 Халқ куйлари.
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 «Фан ва турмуш».
20.00 Литва ССР бадиий коллективларининг концерти.
20.20 «Давлат чегараси». Телевизион бадиий фильм. 2-фильмнинг 2-серияси.
21.30 «Время».
22.05 «Цирк чироқлари порлаганда». Телевизион бадиий фильм.
23.20 «Дунё воқеалари».
23.35 Тинчлик велосипед пойгаси. Польшадан олиб кўрсатилади.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15—9.35 «Иш кунидан сўнг». Телефильм.
12.05—12.40 «Автоматлаштириш: фан муаммолари ва жорий этиш». 4-кўрсатув.
14.00 «А. П. Чехов театри».
14.55 «Сиз яратган боғ».
15.25 Д. Дефо ва унинг «Робинзон Крузо» китоби.
15.55 СССРнинг монументал санъати.
16.25 Янгиликлар.
* * *
18.30 Янгиликлар.
18.45 СССРда II Халқаро музика фестивалининг концерти.
19.30—20.30 «Саёҳатчилар клуби».
20.45 Марказий телевидение совրини учун мўлжалга олиш спорти бўйича XV анъанавий мусобақалар.
21.20 «Тундрада». Телефильм.
21.30 «Время».
22.05 Сув полоси бўйича халқаро турнир. СССР—Руминия терма командалари.
22.25 Останкино концерт студиясида ёзувчи Д. Гранин билан учрашув.

● ЎзТВ I

10.00 «Ахборот».
10.20 Болалар учун фильм. «Шудринг».
11.30 Ўқув программаси (рус.).
12.00 «Тенгдошларинг ижодидан».
12.30 Ўқув программаси.
13.00 Янгиликлар.
* * *
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Бўзсувнинг куздаги жозибаси». Ҳужжатли фильм премьераси («Узбектелефильм»).
18.20 «Ижод саҳифалари». Ё. Хаимов.
19.00 КПСС Марказий Комитети июнь (1983 й.) Пленуми қарорлари — ҳаётга! «Тарбияга комплекс ёндошайлик».
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 «Ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш — умумхалқ иши» (рус.).
20.15 «Баҳорги кинокузатувлар». Телефильм.
20.30 «Ахборот».
20.50 Ҳамза номли Тошкент музика билим юртининг скрипкачилар ансамбли ижро этади.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Дунё воқеалари».
22.35 Телевидение экранида биринчи марта. «Оға-инилар». Бадиий фильм.
23.55 Янгиликлар.

● ЎзТВ II

9.00 — 16.30 МТ II
18.25 Кўрсатувлар программаси.
18.30 Ўқитувчилар учун консультация.
19.00 В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ пионер ташкилоти туғилган кунга. «Биз — пионерлармиз». Телефильм.
20.00 Тошкент янгиликлари.
20.20 Халқаро музейлар кунига бағишланган кинопрограмма.
21.30 МТ II

ШАНБА, 19. V

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ БУТУНИТТИФОҚ ПИОНЕР ТАШКИЛОТИ ТУҒИЛГАН КУН

● МТ I

9.00 «Время».
9.40 «Спортлото»нинг 20-тиражи.
9.50 «Ҳаракат хавфсизлиги учун».
10.20 «Давлат чегараси». Телевизион бадиий фильм. 2-фильмнинг 2-серияси.
11.30 МТ ва БР симфоник ҳамда эстрада куйлари оркестрининг концерти.
12.00 «Халқаро музейлар куни».
12.40 «Улкан тақдир эгалари» туркумидан. Телефильм премьераси.
13.10 «Раймонданинг ранг-баранг образлари». Фильм-концерт премьераси.
13.40 «Ўсимликлар олами».
14.25 «Оила ва мактаб». Тележурнал.
14.55 Пионерларнинг байрам концерти.
15.25 «Дунё воқеалари».
15.40 «Мўъжизасиз-мўъжизалар».
16.50 Сиёсий шарҳловчи Л. А. Вознесенский суҳбати.
17.20 «Мишка, кичкинтой ва бошқалар...». Болалар учун қисқа метражли телевизион бадиий фильм.
17.50 «Ҳамдўстлик». Тележурнал.
18.20 Халқ хорларининг иккинчи Бутунроссия кўриги.
19.05 Телевизион ҳужжатли фильм премьераси.
19.55 «Майли, у сўзга чиқсин». Телеспектакль премьераси. Ж. Лондон асарлари мотивлари асосида.
21.30 «Время».
22.05 Композитор Э. Колмановский асарларидан концерт.
23.30 Тинчлик велосипед пойгаси. Польшадан олиб кўрсатилади.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.20 «Агар соғлом бўлай десанг».
9.30 «Мактаб қўнғироғидан сўнг». Ҳужжатли фильм.
9.40 «Тонгги почта».
10.10 ВОРОНЕЖ ТЕЛЕСТУДИЯСИНИНГ ПРОГРАММАСИ.
11.35 «Нима? Қаерда? Қачон?»
13.05 Эркин кураш бўйича СССР чемпионати.
13.35 «Кулги кечаси». Останкино концерт студиясидан олиб кўрсатилади.
15.10 «Стадион ҳамма учун».
15.40 СССРда II Халқаро музика фестивалининг концерти. Москва Давлат консерваториясининг Катта залидан олиб кўрсатилади.
16.40 «Ҳовли тўйи». «Қишлоқ қиссалари» туркумидан телефильм.
17.40 «Транзит». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1- ва 2-сериялар.
19.45 «Музикали киоск».
20.15—20.30 «Халқаро обзор».
20.45 «Здоровье».
21.30 «Время».
22.05 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Арарат»—«Днепр». 2-тайм.
22.45 Сув полоси бўйича халқаро турнир. Испания—СССР терма командалари.

● ЎзТВ I

10.00 «Ахборот».
10.25 «Ҳар доим бўлсин қуёш!» Ҳужжатли фильм («Ўзбектелефильм»).
11.10 ЎзССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил топганлигининг 60 йиллигига. «Ҳужжатли кино экрани».
11.55 «Шахмат мактаби».
12.25 Ўзбекистон телевидениеси чолғу ансамблининг концерти.
13.10 Телевидение экранида биринчи марта. «Деҳқон ўғли». Бадиий фильм.
14.30 Пионерларнинг байрам концерти.
* * *
16.25 Кўрсатувлар программаси.
16.30 Болалар учун. «Ўйлаб топ» (рус.).
17.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор» —«Қайрат» (Олмаота). «Пахтакор» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — Кинофильм.
18.50 «Халқ хўжалигини бошқариш ва планлаштиришда кибернетиканинг роли».
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 Телевизион миниатюралар театри.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Май базми». Байрам музикали программаси (1 Майдаги кўрсатув такрорланади).
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ғўза парваришига — аъло сифат».
22.25 «Май базми». Байрам музикали программасининг давоми. Кўрсатув тугагач — Кўрсатувлар программаси.

● 17.55—21.30 ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

ЯКШАНБА, 20. V

● МТ I

9.00 «Время».
9.40 МТ ва БР рус қўшиқлари хори ижро этади.
10.10 «Будильник».
10.40 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!».
11.40 «Здоровье».
12.25 «Тонгги почта».
12.55 «Қурилиш ва архитектура». Киножурнал.
13.05 «Қишлоқ янгиликлари».
14.05 «Музикали киоск».
14.35 «Темур ва унинг командаси». Болалар учун телевизион бадиий фильм. 1- ва 2-сериялар.
16.45 «Саёҳатчилар клуби».
17.45 Мультфильмлар.
18.15 «Халқаро панорама».
19.00 Л. Малюгин. «Менинг кулгили бахтим». Фильм-спектакль.
21.30 «Время».
22.05 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Спартак» — «Торпедо».
23.35 Янгиликлар.

● МТ II

9.00 «Зарядкага, сафланинг!»
9.15 Совет қўшиқларидан концерт.
9.30 Телевизион ҳужжатли фильмлар.
9.55 «Рус тили».
10.25 Скрипка ва оркестр ижроси учун уч концерт.
11.25—12.25 «Ҳайвонот оламида».
13.50 Эркин кураш бўйича СССР чемпионати. Красноярскдан олиб кўрсатилади.
14.20 «Тундрага, ўтлоққа». Телефильм.
14.45 «Музей ва кўргазма заллари бўйлаб». «Москва—Париж». 1- ва 2-кўрсатув. (Танаффус пайтида (15.50) — Ҳужжатли фильм).
16.35 «Кустанай». Телефильм.
16.50 «Икки капитан». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия.
18.00 «Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар».
18.30 Машҳур совет ижрочилари — Ленин мукофотининг лауреатлари. «М. Биешу куйлайди». 2-кўрсатув.
19.00 Регби бўйича Европа чемпионати. СССР—Франция терма командалари.
19.45 «Давлат рус музейи». «Санъат олами» ва «Рус рассомлари иттифоқи» уюшмаси.
20.15—20.30 Рус халқ чолғу оркестри ижро этади.
20.50 Латвия ССР Давлат академик хори куйлайди.
21.00 Ю. Рябочинская хотираси учун байдарка ва каноэда эшкак эшиш бўйича халқаро мусобақалар.
21.30 «Время».
22.05 «Иван Иванович Иван Никифорович билан қандай низолашишди». Бадиий фильм.
23.10 «Дунёнинг олтидан бир бўлаги». Илмий-оммабоп фильм.
23.35 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Динамо» (Минск) — «Динамо» (Киев). 2-тайм.

● ЎзТВ I

10.00 «Ахборот».
10.25 Телевизион миниатюралар театри.
11.10 «Чет эллик меҳмонлар Ўзбекистон ҳақида».
11.25 Мультфильмлар.
12.00 «Қувноқ стартлар».
13.00 «Бузилмас иттифоқ». Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил топганлигининг 60 йиллигига бағишланган иттифоқдош республикаларнинг телевизион фестивали. Арманистон телевидениесининг программаси.
14.00 «Телевизион театр почтасидан». Кўрсатув.
15.20 «Ўзбекистон спорти» (рус.).
15.50 Реклама.
* * *
18.00 Кўрсатувлар программаси.
18.05 Мультфильмлар.
18.30 Мактаб ўқувчилари учун. «Санъат ғунчалари».
19.00 «Сиҳат-саломатлик». Илмий оммабоп программа.
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 «Оламга саёҳат». Кинокўрсатув.
20.30 «Ахборот».
20.50 Лирик концерт.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Солдат қалби». Бадиий фильм.
23.35 Кўрсатувлар программаси.

● 15.00—21.30 ҚИРҒИЗИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

ҲУРМАТЛИ ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР!

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радио эшиттириш Давлат комитети ўз программаларига ўзгаришлар киритиши мумкин.

Халқаро ҳаёт

ДЎСТЛИКНИНГ ЁРҚИН ДАЛИЛИ

БОМБЕЙ, 10 май. (**ТАСС мухбири**). Мамлакат бўйлаб сафар вақтида Бомбейга келган Совет ва Ҳинд космонавтларига шу шаҳар аҳолиси ҳурмат-эҳтиром кўрсатганлиги СССР билан Ҳиндистон ўртасида мустаҳкам дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларининг ёрқин далили бўлди. Санта-Круз аэропортида биргаликдаги Совет-Ҳиндистон космик парвози қатнашчилари Ю. В. Малишев, Г. М. Стрекалов, Ракеш Шармани, шунингдек космонавтлар тайёрлаш раҳбари В. А. Шаталовни ҳамда дублёр экипаж аъзолари А. Н. Березовой, Г. М. Гречко ва Равиш Мальхотрани Махараштра штати ҳукуматининг министрлари, Совет Иттифоқи дўстлари жамияти ва Ҳиндистон-Совет маданият жамияти маҳаллий бўлимларининг раҳбарлари самимий кутиб олдилар.

Бомбей марказидаги Озод майдонида кўп минг кишилик митинг бўлиб ўтди. Совет-Ҳиндистон космонавтларининг парвози, деди митингда Махараштра штати қонун чиқарувчи мажлисининг аъзоси, Совет Иттифоқи дўстлари жамияти бўлимининг раиси В. А. Десаи, Ҳиндистон билан СССР ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини ривожлантиришда янги босқичга асос солди. Парвоз натижалари Ҳиндистонни социал-иқтисодий ривожлантириш ҳамда миллий фан ва техникани янада юксалтириш учун катта амалий аҳамиятгагина эга бўлиб қолаётгани йўқ. Космосдаги Совет-Ҳинд янги эксперименти ўрталаридаги муносабатлар дўстлик ва тенг ҳуқуқлилик принципларига асосланган давлатларга алоқаларни кенгайтириш учун чегаралар йўқлигини яққол намойиш қилди.

Совет-Ҳиндистон космик экипажининг командири Ю. В. Малишев ва Ҳиндистоннинг биринчи космонавти Ракеш Шарма митингда сўзга чиқиб СССР билан Ҳиндистон ўртасидаги анъанавий дўстлик ва ҳамкорлик муносабатлари тинчликнинг ва халқаро вазиятни соғломлаштиришнинг муҳим омили бўлиб, бу муносабатлар империалист доираларнинг космосдан ҳарбий мақсадларда фойдаланишга қаратилган хатарли ниятларининг олдини олишда муҳим роль ўйнаши лозим, деб таъкидладилар.

С. КАРМАЛИТО.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ ВИЗИТИ

ЛОМЕ. (ТАСС мухбири). Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг раиси, СССР Олий Советининг депутати, ВЦСПС Президиумининг аъзоси Н. М. Маҳмудова бошчилигида ВЦСПС делегациясининг Того республикасига қилган визити тугади.

Делегация Тогода бўлган вақтида Того касаба союзларининг иши билан танишди, Того меҳнаткашлар миллий конференцияси (ТММК)нинг Бош секретари Нангбог Барнабо томонидан қабул қилинди, ТММК миллий секретариатининг аъзолари билан учрашди.

А. ПРОСВЕТОВ.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

● БЕРЛИН. ГДР ва Совет Иттифоқининг пўлат қуювчиларига Улуғ Ватан урушида совет халқи ғалабасини, немис халқининг гитлерчилар фашизмидан озод этилган кунни ҳар йили «Дўстлик қуйилмалари» билан нишонлаш яхши анъана бўлиб қолди. Шу йил Хеннингсдорфдаги (ГДР) пўлат қуйиш заводининг меҳнаткашлари билан уларнинг Волгограддаги «Красний Октябрь» заводидаги ҳамкасблари энергияни тежаш борасида юксак кўрсаткичларга эришдилар. Хеннингсдорфда кундалик план топшириғи 4,5 минг киловатт-соат электр энергиясини тежаган ҳолда бажарилди.

● ҚОҲИРА. Иордания информация министри Лайло Шараф бу ерда журналистлар ҳузурида гапириб, «Қўшма Штатлар Исроил билан араблар ўртасидаги можарода бетараф воситачи ролини ўйнай олмайди, деди. У араб мамлакатлари Исроилнинг ҳомийси бўлиб турган АҚШга ишона олмаслигини айтди. Иордания министрининг сўзларига кўра, барча манфаатдор томонлар иштирокида ўтказиладиган халқаро конференция Яқин Шарқ можаросини одилона ва ҳар тарафлама ҳал этишга ёрдам берган бўлур эди.

● РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРО. Бразилиянинг таниқли экономистлари мамлакатнинг шимоли-шарқий штатларида қишлоқ хўжалиги структурасини тубдан қайтадан ташкил этиш зарур деб чиқдилар. Улар республикадаги шу энг қолоқ район экономикаси асосий тармоғида чуқур ўзгаришлар ўтказилишини кўзда тутувчи лойиҳани ҳукумат ва жамоат ташкилотлари муҳокамасига қўйдилар.

У ерда заминдорларнинг катта-катта ерлари борлиги шимоли шарқда деҳқончилик тараққиётига асосий тўғаноқ бўлиб турибди, дейилади ҳужжатда. Экономистлар тезроқ ер ислоҳоти ўтказилиши вужудга келган мушкул аҳволдан халос қилади, деб биладилар. Таклиф этилаётган ислоҳот натижасида олти миллион деҳқон ерли бўлиши мумкин.

● АДДИС-АБЕБА. Инсоният устида ядровий фалокат хавф-хатар булутлари қуюқлашмоқда, деб ёзади Эфиопиянинг «Аддис-земен» газетаси. Империализмнинг агрессив, босқинчилик ва авантюристик сиёсати бунга сабаб бўлмоқда. Империалистлар қуролланиш пойгасида бойиб қолишдан иборат ғаразли манфаатларига амал қилиб, Ер куррасининг турли районларида ҳарбий можаролар чиқармоқдалар, деб ёзади газета. (ТАСС).

ПРЕЗИДЕНТ РЕЙГАННИНГ ЁЛҒОН ВА ҚУРУҚ ГАПЛАРИ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). АҚШ президенти Р. Рейган Қўшма Штатларнинг Марказий Америкага нисбатан сиёсатига бағишлаб телевидение орқали нутқ сўзлади. Унинг нутқини бошидан охиригача беҳаёлик билан айтилган ёлғон гаплар деб таърифлаш мумкин, холос. Бу нутқ қуруқ гаплар айтишда, антикоммунизмни, бошқа мамлакатлар билан халқларга нисбатан шовинизм ва нафратни авж олдиришда навбатдаги машқ, давлат терроризми ва урушни ошкора тарғиб этиш бўлиб қолди. Рейган аслида Марказий Американи қамраб олган революцион ва миллий озодлик ҳаракатини бостириш мақсадида шу регионга ҳарбий аралашув ҳамда агрессияни Қўшма Штатларнинг «қонуний ҳуқуқи ва маънавий бурчи» деб эълон қилди.

Вашингтон маъмуриятининг бошлиғи ўзининг Марказий Америкадаги жаҳонгирлик йўлини ёқлаб америкаликларни «коммунистик хавф» деган машъум гап билан чўчитди. Рейган ҳозирги маъмуриятнинг нўноқлиги ва сиёсий фикрлаш доираси торлигини намойиш этиб, Марказий Америкада содир бўлаётган мураккаб жараёнларни қотиб қолган антикоммунизм ақидаси қолипига зўрма-зўраки тиқиштиришга уриниб, бу жараёнларни фақат «Москва кирдикорлари» ва «ажнабийларнинг аралашуви» натижаси деб тасвирлади. Рейган ўзининг қуруқ айблашларини биронта ҳам факт билан асосламади. Бундан бошқача бўлиши ҳам мумкин эмас, чунки унинг даъволари бошдан — оёқ қўпол ва ғирт ёлғон бўлиб, ҳақиқатга мутлақо тўғри келмайди. Шу муносабат билан ғарбий ярим шар ишлари билан шуғулланувчи кенгаш деб аталган жамоат ташкилотларининг раҳбарлари қайд этиб ўтишганидек, ҳозирги маъмурият шу хилдаги «гап—сўзларни» тасдиқлайдиган фактларни бирон марта ҳам келтирмаганлиги унинг «энг хунук жиҳатларидан биридир».

Редактор Н. НАСИМОВ.

Р. 09243 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. В. 1700. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12